

M (88) 9. Bijlage

DEEL I: AUTOBUSSEN

HOOFDSTUK 1

Algemene gegevens

- a. Categorie van voertuigen waarop dit deel 1 betrekking heeft.

Het onderhavige deel 1 betreft:

Motorrijtuigen ingericht voor het vervoer van meer dan 8 personen, de bestuurder daaronder niet inbegrepen.

Onder motorrijtuig wordt in dit deel verstaan ieder motorvoertuig met of zonder carrosserie bestemd om aan het wegverkeer deel te nemen, met uitzondering van voertuigen die zich over rails bewegen, mits het motorvoertuig tot een der volgende internationale categorieën behoort:

1. Categorie M: Voor het vervoer van personen bestemde motorvoertuigen op tenminste vier wielen, alsmede dergelijke voertuigen op drie wielen met een maximum toelaatbaar gewicht van meer dan 1.000 kg:

a. Categorie M2: voertuigen bestemd voor het vervoer van personen, met meer dan acht zitplaatsen, die van de bestuurder niet medegerekend, en met een maximum toelaatbaar gewicht van ten hoogste 5000 kg;

b. Categorie M3: voertuigen bestemd voor het vervoer van personen, met meer dan acht zitplaatsen, die van de bestuurder niet medegerekend, en met een maximum toelaatbaar gewicht van meer dan 5000 kg.

2. Gelede autobussen: Een gelede autobus wordt geacht te bestaan uit twee compartimenten, waarvan één is gelegen voor het hart van de draaikrans en één gelegen achter het hart van de draaikrans. Gelede autobussen worden beschouwd als één enkel voertuig.

- b. Typegoedkeuring: Het chassis moet behoren tot een goedgekeurd type.

- c. Chassis- en identificatienummer

1. Het chassisnummer moet op het chassis of het frame of op een gelijkwaardige constructie zijn aangebracht op een goed zichtbare en toegankelijke plaats door middel van een bepaald procédé, zoals hameren of ponsen zodat wordt voorkomen dat het wordt uitgewist of gewijzigd.

DEEL I

2. Elk chassis of voertuig met zelfdragende carrosserie moet van een nummer zijn voorzien dat als chassisnummer wordt beschouwd, hetwelk voor elk voertuig van hetzelfde merk verschillend moet zijn en dat uit tenminste drie en maximaal zeventien letters of cijfers moet bestaan.
3. Deze tekens moeten tenminste 7 mm hoog zijn en zodanig van alle andere aanduidingen gescheiden zijn dat geen twijfel mogelijk is.
4. Het chassisnummer moet door de fabrikant of zijn gemachtigde goed leesbaar in een langsligger of, wanneer het voertuig niet voorzien is van een langsligger, in een belangrijk constructief element van de carrosserie zo zijn ingeslagen dat het nummer ten gevolge van een gering ongeval niet kan verdwijnen.
5. Het chassisnummer moet steeds goed zichtbaar zijn en mag nimmer verborgen worden door een latere inrichting van het voertuig.
6. Elke administratie mag de aanduiding van het merk en een identificatieplaat voorschrijven.
7. Voertuigen die voor wat betreft het chassisnummer voldoen aan het gestelde in Richtlijn 76/114/EG van de Raad van 18 december 1975, zoals aangevuld bij de Richtlijn 78/507/RG van de Commissie van 19 mei 1978 inzake het identificatienummer van het voertuig, worden geacht te voldoen aan het gestelde in de leden c.1. tot en met c.6.

HOOFDSTUK 2

Afmetingen

a. Maximale afmetingen

De voertuigen moeten voldoen aan de in de hiernavolgende tabel opgenomen afmetingen:

	Lengte (m)	Breedte (1) (m)	Hoogte (m)
Twee- en meer-assige motorrijtuigen	12,0	2,5	4,0
Gelede autobussen / trekker met aanhangwagen	18,0	2,5	4,0

(1) Bij het meten van de breedte worden slechts buiten beschouwing gelaten:
- buitenspiegels en delen van hun bevestiging.

DEEL I

HOOFDSTUK 3

a. Motor

1. Het bruto-motorvermogen moet tenminste bedragen:

$MV = MTM \times P$, waarbij

MV = motorvermogen in kW

MTM = de maximum toelaatbaar totaal-massa in tonnen

P = 3,7 waarbij het motorvermogen is aangegeven in kW, volgens richtlijn 1269/80/EG van de Raad van 16 december 1980.

2. Dit voorschrift geldt eveneens voor samenstellen van voertuigen.

b. Brandstofreservoir voor andere brandstoffen dan LPG en aardgas

1. Het motorbrandstofreservoir moet zo zijn geplaatst, dat eventuele lek-brandstof rechtstreeks op de grond kan vallen.

Het brandstofreservoir mag zich slechts voor de vooras bevinden, indien de afstand vanaf het reservoir tot aan de voorkant van het chassis tenminste 120 cm bedraagt.

De onderzijde van het brandstofreservoir moet in onbelaste toestand tenminste 25 cm boven de grond zijn gelegen, tenzij de dragende delen van chassis of carrosserie lager zijn gelegen en voldoende bescherming voor het reservoir bieden.

Deze voorwaarden gelden niet indien het reservoir voldoet aan de eisen van de communautaire richtlijnen.

2. Van voertuigen, uitgerust met een motor met elektrische ontsteking mag geen deel van de uitlaatleiding zich bevinden op minder dan 10 cm van het brandstofreservoir.
3. Het brandstofreservoir moet buiten de passagiersruimte zijn aangebracht. De vulopening mag niet minder dan 50 cm van een deur voor gebruik door de reizigers, noch in de personenruimte zijn gelegen.

c. Brandstofleidingen voor andere brandstoffen dan LPG en aardgas.

1. De onderzijde van brandstofleidingen moet in onbelaste toestand tenminste 25 cm boven de grond zijn gelegen, tenzij de dragende delen van chassis of carrosserie lager zijn gelegen en voldoende bescherming voor de leidingen bieden.

Deze voorwaarde geldt echter niet indien de leidingen voldoen aan de eisen van de communautaire richtlijnen.

2. Bij voertuigen met elektrische ontsteking mogen de brandstofleidingen, zonder technische noodzaak, zich niet minder dan 10 cm van de uitlaatleiding bevinden. De brandstofleidingen moeten buiten de passagiersruimte zijn aangebracht.

DEEL I

d. Accubatterij.

De accubatterij moet zijn vastgezet in één van de personenruimte afgesloten ruimte met ventilatieopeningen naar buiten.

Zij moet op gemakkelijke wijze te bereiken zijn.

e. Uitlaatleiding

De uitmonding van de uitlaatinrichting mag niet naar de rechterzijde van het voertuig zijn gericht.

HOOFDSTUK 4

Krachtoverbrenging

Dit hoofdstuk wordt gereserveerd voor eventuele toekomstige bepalingen.

HOOFDSTUK 5

As(sen)

a. Minimumlast op gestuurde vooras(sen)

De last onder de bestuurde as van een motorvoertuig moet onder alle toegestane beladingsomstandigheden tenminste 20% van de massa van dit motorvoertuig bedragen.

b. Meervoudige asconstructies

Bij een meervoudige asconstructie mag bij het heffen van één as tot een hoogte van 6 cm boven het vlak waarop de andere as zich bevindt, de asdruk van elke as de daarvoor uit technisch oogpunt vastgestelde maximum toelaatbare asdruk met niet meer dan 25% overschrijden.

HOOFDSTUK 6

Ophanging

a. Vering

Breuk van het hoofdblad van een voorveer mag niet tengevolge kunnen hebben dat de besturing of beremming daardoor wordt beïnvloed.

b. Chassisraam

Het voertuig moet zijn voorzien van elastische stootkussens, welke bij doorveren en bij breuk van een verend element beschadigingen aan chassis en koetswerk voorkomen.

DEEL I

c. Banden

Met ingang van 1 januari 1990 dienen de banden te zijn goedgekeurd conform de voorschriften van Reglement 30 van de Economische Commissie voor Europa te Genève van 1 april 1975, zoals dit volgens amendement 02 van 15 maart 1981 werd herzien, alsmede de voorschriften van Reglement 54 van de Economische Commissie voor Europa te Genève van 1 maart 1983.

HOOFDSTUK 7

Stuurinrichting

a. Stuurinrichting

De stuurinrichting en de stuurorganen moeten van deugdelijke constructie zijn. De kogelgewrichten van de verbindingstangen moeten zodanig zijn uitgevoerd, dat noch breuk van de opsluitveren, noch geringe slijtage van de kogels of de kommen ten gevolge kan hebben dat zij uit de kommen naar buiten kunnen treden.

Een goede bestuurbaarheid van het motorrijtuig moet zijn gewaarborgd: hierbij mogen geen ongewenste reactiekrachten van de gestuurde wielen op het stuurwiel worden overgebracht.

Aan de stuurorganen mag, behalve door de fabricant zelve, niet zijn gelast. De delen der stuurinrichting mogen koud noch warm worden vervormd.

b. Kracht aan het stuurwiel

- De voertuigen moeten voldoen aan Richtlijn 70/311/EG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 27 juli 1970.
- Deze bepaling geldt niet voor voertuigen, voorzien van meer dan één gestuurde as.

HOOFDSTUK 8

Reminrichting

a. Remvoorschriften

1. De voertuigen moeten aan de voorschriften voldoen die opgenomen zijn in bijlage I t/m VIII van Richtlijn 71/320/EEG van de Raad van 26 juli 1971 inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen van de Lidstaten betreffende de reminrichtingen van bepaalde categorieën motorvoertuigen en aanhangwagens daarvan.
2. De voertuigen moeten eveneens voldoen aan Richtlijn 75/524/EEG van de Commissie van de Europese Gemeenschappen van 25 juli 1975, en Richtlijn 79/489/EEG van de Commissie van de Europese Gemeenschappen van 18 april 1979 die een wijziging van de in lid a. 1. genoemde Richtlijn 71/320/EEG beogen.
3. De bepalingen in de leden a.1. en a.2. gelden niet indien het voertuig voldoet aan de reminrichtingsvoorschriften, voorzien in Reglement 13 van de Economische Commissie voor Europa te Genève van 1 juni 1970 zoals dit volgens amendement 04 van 11 augustus 1981 werd herzien.

HOOFDSTUK 9**Carrosserie****a. Ruitenwisser**

De voorruit moet worden voorzien van een of meer doelmatige ruitenwisser(s) waarmee voor de bestuurder een voldoende uitzicht wordt verkregen.

b. Achteruitkijkspiegels

De spiegels moeten wat betreft de voorschriften van oppervlakte, plaatsing, verstelbaarheid en gezichtsveld voldoen aan Richtlijn 71/127/EG van de Raad van 26 juli 1971, laatstelijk gewijzigd door Richtlijn 85/205/EG van de Commissie van 18 december 1985.

HOOFDSTUK 10**Verlichtings- en lichtsignaalinrichtingen**

Dit hoofdstuk wordt gereserveerd voor eventuele toekomstige bepalingen.

HOOFDSTUK 11**Verbindingen tussen trekker en aanhangwagens****a. Koppelingsdruk**

1. De verticale last onder de koppeling van een zich in rust en in horizontale stand bevindende éénassige aanhangwagen dient onder alle toegestane beladingsomstandigheden:

- als resultante een neerwaartse gerichte verticale kracht te doen optreden in het koppelpunt
- niet minder te bedragen dan 1% van de massa van de aanhangwagen, doch behoeft niet meer te zijn dan 50 kg
- niet meer te bedragen dan 10% van de maximum toelaatbare massa van de aanhangwagen met een maximum van 1000 kg.

2. De toegepaste koppeling en de bevestigingsdelen aan de voertuigen dienen geschikt te zijn voor de optredende statische en dynamische lasten.

b. Koppeling

1. De onderlinge verbinding tussen trekkende en getrokken voertuigen mag slechts geschieden door een enkele, voldoende stijve en sterke koppeling.

2. De koppeling moet behoren tot een goedgekeurd type.

DEEL I

3. De koppeling moet zijn voorzien van een sluitinrichting met een borging. Deze inrichting dient zodanig te zijn uitgevoerd dat de koppeling tijdens het rijden gesloten en geborgd blijft en niet kan losraken. De borging mag slechts kunnen worden aangebracht indien de koppeling is gesloten. Bovendien dient de sluitinrichting zodanig te zijn uitgevoerd dat wanneer de koppeling niet geborgd is, deze tijdens het rijden deugdelijk gesloten blijft.
4. Indien het maximum toelaatbaar totaal gewicht van de aanhangwagen meer dan 3.500 kg bedraagt moet bij het aankoppelen de onder 3. bedoelde sluitinrichting automatisch werken. In onderlinge overeenstemming tussen de drie administraties kan hiervan voor opleggerkoppelingen worden afgeweken.
5. De bevestiging van de koppeling aan het trekkend voertuig dient te geschieden aan de langsliggers, dan wel aan hetgeen deze vervangt, of aan dwarsbalken of andere chassisdelen mits deze daartoe zijn bestemd of geschikt gemaakt en deugdelijk met de langsliggers zijn verbonden.
6. Koppelingen mogen niet meer dan 15 cm buiten de omtrek van het trekkende voertuig uitsteken.
7. Bij ontkoppelen mogen geen delen van de koppeling of het oog de grond kunnen raken.

HOOFDSTUK 12

Diversen

a. Sleepinrichting

Elk motorrijtuig met een maximum toelaatbaar totaal gewicht van meer dan 2500 kg moet aan de voorzijde zijn voorzien van een inrichting waarmede de kracht van het trekkende voertuig rechtstreeks op de langsliggers van het chassis of op hetgeen deze vervangt, kan worden overgebracht.

DEEL II : LICHTE VIERWIELIGE VOERTUIGEN VOOR PERSONEN/GOEDERENVERVOER

HOOFDSTUK 1

Algemene gegevens

a. Categorie van voertuigen waarop dit deel II betrekking heeft

Onder voertuig wordt in dit deel verstaan ieder motorvoertuig met of zonder carrosserie, bestemd om aan het wegverkeer deel te nemen, met uitzondering van voertuigen die zich over rails bewegen, mits het motorvoertuig tot een der volgende internationale categorieën behoort:

Categorie M: voor het vervoer van personen* bestemde motorvoertuigen op tenminste vier wielen, alsmede dergelijke voertuigen op drie wielen met een maximum toelaatbaar gewicht van meer dan 1.000 kg;

- Categorie M1: voertuigen bestemd voor het vervoer van personen, met ten hoogste acht zitplaatsen, die van de bestuurder niet medegerekend;

b. Chassis of zelfdragende carrosserie

1. Het voertuig moet, wat materialen, constructie en afwerking betreft, voldoen aan eisen, welke uit technisch oogpunt aan goed en degelijk werk zijn te stellen.
2. Geen der dragende delen van het chassis mag uit hout zijn vervaardigd.
3. Door anderen dan de fabrikant mogen geen gaten worden aangebracht in de langsliggers en mag hieraan niet worden gelast. In onderling overleg stellen de drie administraties vast onder welke voorwaarden van deze bepaling kan worden afgeweken.

c. Chassis en identifikatienummer

1. Het chassisnummer moet op het chassis of het frame of op een gelijkwaardige constructie zijn aangebracht op een goed zichtbare en toegankelijke plaats door middel van een bepaald procédé, zoals hameren of ponsen zodat wordt voorkomen dat het wordt uitgewist of gewijzigd.
2. Elk chassis of voertuig met zelfdragende carrosserie moet van een nummer zijn voorzien dat als chassisnummer wordt beschouwd, hetwelk voor elk voertuig van hetzelfde merk verschillend moet zijn en dat uit tenminste drie en maximaal zeventien letters of cijfers moet bestaan.
3. Deze tekens moeten tenminste 7 mm hoog zijn en zodanig van alle andere aanduidingen gescheiden zijn dat geen twijfel mogelijk is.

---

* Vervoer van personen sluit een gecombineerd gebruik, vervoer van personen/vervoer van goederen, niet uit.

DEEL II

4. Het chassisnummer moet door de fabrikant of zijn gemachtigde goed leesbaar in een langsligger of, wanneer het voertuig niet voorzien is van langsliggers, in een belangrijk constructief element van de carrosserie zo zijn ingeslagen dat het nummer ten gevolge van een gering ongeval niet kan verdwijnen.
5. Het chassisnummer moet steeds goed zichtbaar zijn en mag nimmer verborgen worden door een latere inrichting van het voertuig.
6. Elke administratie mag de aanduiding van het merk en een identificatieplaat voorschrijven.
7. Voertuigen die voor wat betreft het chassisnummer voldoen aan het gestelde in Richtlijn 76/114/EG van de Raad van 18 december 1975, zoals aangevuld bij de Richtlijn 78/507/EG van de Commissie van 19 mei 1978 inzake het identificatienummer van het voertuig, worden geacht te voldoen aan het gestelde in de leden c.1. tot en met c.6.

HOOFDSTUK 2

Afmetingen

a. Maximale afmetingen

	Lengte (m)	Breedte (1) (m)	Hoogte (m)
Twee- en meer-assige motorvoertuigen	12,0	2,5	4,0
Trekker met aanhangwagen	18,0	2,5	4,0

- (1) Bij het meten van de breedte wordt slechts buiten beschouwing gelaten :
- buitenspiegels en delen van hun bevestiging.

HOOFDSTUK 3

a. Motor

1. Het bruto-motorvermogen moet tenminste bedragen:
 $MV = MTM \times P$, waarbij
 MV = motorvermogen in kW
 MTM = de maximum toelaatbaar totaal-massa in tonnen
 P = 3,7 waarbij het motorvermogen is aangegeven in kW, volgens richtlijn 1269/80/EG van de Raad van 16 december 1980.
2. Dit voorschrift geldt eveneens voor samenstellen van voertuigen

b. Uitlaat

1. De uitlaatgassen mogen slechts worden afgevoerd door een inrichting welke behoorlijk geluiddempend, doelmatig en gasdicht is.
2. De uitmonding van de uitlaatinrichting mag niet naar de rechterzijde van het voertuig zijn gericht.
3. De uitlaatinrichting moet zodanig zijn ontworpen en gebouwd dat de bestuurder de werking van de knaldemper niet kan onderbreken.
4. Alle voorzieningen moeten worden getroffen opdat de uitlaatgassen het voertuig niet kunnen binnendringen.
5. De uitlaatleiding van een voertuig met een motor met elektrische ontsteking moet geheel buiten de personenruimte zijn gelegen.
6. De uitlaatleiding en de knaldemper mogen zich op niet minder dan 10 cm van enige licht ontvlambare stof bevinden, tenzij zij doelmatig zijn afgeschermd.

HOOFDSTUK 4**Krachtoverbrenging**

Dit hoofdstuk wordt gereserveerd voor eventuele toekomstige bepalingen.

HOOFDSTUK 5**As(sen)****a. Minimumlast op gestuurde vooras(sen)**

De last onder de bestuurde as van een motorvoertuig moet onder alle toegestane beladingsomstandigheden tenminste 20% van de massa van dit motorvoertuig bedragen.

HOOFDSTUK 6**Ophanging****a. Vering**

Het voertuig moet uitgerust zijn met goed werkende veren. Bij toepassing van bladveren, schroefveren of torsieveren moet het voertuig bovendien van goed werkende schokdempers zijn voorzien.

DEEL II

b. Banden

Het voertuig moet van luchtbanden van voldoende draagvermogen zijn voorzien. Het draagvermogen wordt in onderling overleg tussen de drie administraties vastgesteld.

Met ingang van 1 januari 1990 dienen de banden te zijn goedgekeurd conform de voorschriften van Reglement 30 van de Economische Commissie voor Europa te Genève van 1 april 1975, zoals dit volgens amendement 02 van 15 maart 1981 werd herzien.

HOOFDSTUK 7

Stuurinrichting

a. Stuurinrichting

De stuurinrichting en de stuurorganen moeten van deugdelijke constructie zijn. De kogelgewrichten van de verbindingsorganen moeten zodanig zijn uitgevoerd, dat noch breuk van de opsluitveren, noch geringe slijtage van de kogels of de kommen ten gevolge kan hebben dat zij uit de kommen naar buiten kunnen treden.

Een goede bestuurbaarheid van het motorrijtuig moet zijn gewaarborgd: hierbij mogen geen ongewenste reactiekrachten van de gestuurde wielen op het stuurwiel worden overgebracht.

Aan de stuurorganen mag, behalve door de fabricant zelve, niet zijn gelast.

De delen der stuurinrichting mogen koud noch warm worden vervormd.

b. Kracht aan het stuurwiel

De voertuigen moeten voldoen aan Richtlijn 70/311/EG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 27 juli 1970.

c. Gedrag van het stuurwiel bij botsingen

De voertuigen moeten met ingang van 1 januari 1990 voldoen aan de voorschriften van Richtlijn 74/297/EG van de Raad van 4 juni 1974 dan wel aan Reglement 12 van de Economische Commissie voor Europa te Genève van 1 juli 1969, zoals dit volgens amendement 02 van 14 november 1982 werd herzien.

HOOFDSTUK 8

Reminrichting

a. Remvoorschriften

1. De voertuigen moeten aan de voorschriften voldoen die opgenomen zijn in bijlage 1 t/m VIII van Richtlijn 71/320/EEG van de Raad van 26 juli 1971 inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen van de lidstaten betreffende de reminrichtingen van bepaalde categorieën motorvoertuigen en aanhangwagens daarvan.

DEEL II

2. De voertuigen moeten eveneens voldoen aan Richtlijn 75/524/EEG van de Commissie van de Europese Gemeenschappen van 25 juli 1975, en Richtlijn 79/489/EEG van de Commissie van de Europese Gemeenschappen van 18 april 1979 die een wijziging van de in lid a.1. genoemde Richtlijn 71/320/EEG beogen.
3. De bepalingen in de leden a.1., a.2. gelden niet indien het voertuig voldoet aan de reminrichtingsvoorschriften, voorzien in Reglement 13 van de Economische Commissie voor Europa te Genève van 1 juni 1970, zoals dit volgens amendement 04 van 11 augustus 1981 werd herzien.

HOOFDSTUK 9

Carrosserie

a. Deuren

Deuren in de zijwanden die om een verticale as draaien mogen alleen om de voorste deurstijl scharnieren.

b. Voorruitverwarming, ruitensproeier en ruitenwisser

Elk voertuig dat met een voorruit is uitgerust moet van een voorruitverwarming en ruitensproeier zijn voorzien.

De voorruit moet zijn voorzien van een of meer doelmatige ruitenwisser(s) waarmee voor de bestuurder een voldoende uitzicht wordt verkregen.

c. Ventilatie

De personenruimte moet voldoende geventilleerd kunnen worden.

d. Verwarming

1. Geen voertuig mag zijn uitgerust met een verwarmingsinstallatie die niet alle veiligheidswaarborgen biedt.
2. Een uitlaatverwarmingsinstallatie met warmtewisselaar, waarbij de overdracht van warmte niet binnen de interieurruimte plaatsvindt, wordt geacht aan het gestelde onder 1. te voldoen indien het deel van de uitlaatleiding dat door de warmtewisselaar wordt omsloten van staal is en een wanddikte heeft van tenminste 2 mm en de installatie overigens van een deugdelijke constructie is.
3. Een verwarmingsinstallatie, die voldoet aan de voorschriften die zijn opgenomen in bijlage 1 van de Richtlijn 78/548 van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 12 juni 1978 inzake verwarming van het interieur van motorvoertuigen, wordt geacht te voldoen aan het gestelde onder 1. en 2.

DEEL II

e. Achteruitkijkspiegels

De spiegels moeten wat betreft de voorschriften van oppervlakte, plaatsing, verstelbaarheid en gezichtsveld voldoen aan Richtlijn 71/127/EG van de Raad van 26 juli 1971, laatstelijk gewijzigd door Richtlijn 85/205/EG van de Commissie van 18 december 1985.

f. Uitzicht van de bestuurder

1. De bestuurder moet voldoende uitzicht naar voren en opzij hebben.
2. Alle voorzieningen dienen getroffen te zijn opdat de bestuurder niet gehinderd wordt door de lichten binnen in het voertuig.

g. Binneninrichting

1. Delen van het voertuig waaraan de inzittenden zich zouden kunnen stoten, wanneer zij door een plotselinge vertraging of stilstand naar voren worden geworpen, mogen niet uitgevoerd zijn met gevaarlijke scherpe delen of kanten, die het gevaar voor of de ernst van de verwondingen van de inzittenden zouden kunnen vergroten.

h. Aantal plaatsen

Ter bepaling van het hoofdstuk 1 bedoelde aantal personen gelden de volgende criteria:

1. Vrije ruimten van de zitplaatsen moeten aan de navolgende afmetingen voldoen:

Voor de bestuurder:

- een breedte van tenminste 0,40 m tot een hoogte van 0,27 m vanaf de zitting van de zitplaats en daarboven een breedte van tenminste 0,55 m; de helft van de respectieve breedte dient zich aan weerszijden van het midden van het stuurwiel te bevinden.
- een hoogte van tenminste 0,65 m
- een diepte van tenminste 0,40 m

Voor de naast of achter de bestuurder gezeten personen:

- een breedte van tenminste 0,40 m
- een hoogte van tenminste 0,65 m
- een diepte van tenminste 0,40 m

2. De onder 1. voorgeschreven vrije ruimten van zitplaatsen van motorvoertuigen worden gemeten voor wat betreft de breedte over de gehele vrije ruimte, voor wat betreft de hoogte vanaf de zitting van de zitplaatsen naar boven en voor wat betreft de diepte vanaf de voorzijde van de rugleuning naar voren. De plaats van het stuurwiel wordt bij de meting buiten beschouwing gelaten.

DEEL II

3. Onverminderd het hiervoor onder 2. bepaalde wordt de vrije ruimte voor de plaatsen naast de bestuurder gemeten vanaf de begrenzing van de plaatsruimte van de bestuurder of vanaf de voor de naast de bestuurder gezeten personen ongunstigste stand van de handremhefboom dan wel versnellingshefboom, met dien verstande dat de aldus gemeten kleinste waarde maatgevens is.

i. Zitplaatsen

De voertuigen dienen met ingang van 1 januari 1990 te voldoen aan de voorschriften van de Richtlijn 74/408/EG van de Raad van 22 juli 1974 dan wel aan Reglement 17 van de Economische Commissie voor Europa te Genève van 1 december 1970, zoals dit volgens amendement 03 van 1 mei 1986 werd herzien.

j. Buiteninrichting

1. Het gedeelte van de carrosserie, dat zich voor de voorruit bevindt mag geen naar voren gerichte ornamenten en uit technisch oogpunt onnodige delen of toebehoren bevatten die:
  - a) puntig of snijdend zijn;
  - b) een scherpe hoek of een gevaarlijk uitsteeksel vormen, en in geval van botsing het gevaar voor lichamenlijk letsel voor de andere weggebruikers aanzienlijk kunnen vergroten.
2. Ornamenten en uit technisch oogpunt onnodige toebehoren die puntig of snijdend zijn, zijn aan de zijkanten en de achterkant verboden.
3. Het bepaalde onder 1 en 2 is niet van toepassing op voertuigdelen die zich op een hoogte van meer dan 2 m boven het wegdek bevinden.

k. Spatborden

Het voertuig moet zodanig zijn gebouwd en ingericht dat het achterwaarts spatten, door het draaien van de wielen, op doeltreffende wijze wordt beperkt.

l. Verankering voor veiligheidsgordels

1. Het voertuig moet zijn voorzien van verankeringen voor veiligheidsgordels voor alle zitplaatsen.
2. De verankeringen moeten voldoen aan de Richtlijn van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 18 december 1975, 76/115/EEG gewijzigd door Richtlijn 82/318/EG van de Commissie van 2 april 1982 dan wel aan het Reglement 14 van de Economische Commissie voor Europa te Genève van 1 april 1970 zoals dit volgens amendement 02 van 22 november 1984 werd herzien.
3. In onderlinge overeenstemming tussen de drie administraties kan van het onder 1.1. en 1.2. bepaalde worden afgeweken.

HOOFDSTUK 10

Verlichtings- en lichtsignaalinrichtingen

De koplampen en standlichten dienen met ingang van 1 oktober 1991 te voldoen aan de e of E keuringsvoorschriften.

HOOFDSTUK 11

Verbindingen tussen trekkers en aanhangwagens of opleggers

Dit hoofdstuk wordt gereserveerd voor eventuele toekomstige bepalingen.

HOOFDSTUK 12

Diversen

Dit hoofdstuk wordt gereserveerd voor eventuele toekomstige bepalingen.

DEEL III: VRACHTAUTO'S EN TREKKERS**HOOFDSTUK 1****Algemene gegevens****a. Categorie van voertuigen waarop dit deel III betrekking heeft**

Onder voertuig wordt in dit deel verstaan ieder motorvoertuig met of zonder carrosserie, bestemd om aan het wegverkeer deel te nemen, met uitzondering van voertuigen die zich over rails bewegen, mits het motorvoertuig tot een der volgende internationale categorieën behoort:

Categorie N: voor het vervoer van goederen bestemde motorvoertuigen op tenminste vier wielen, alsmede dergelijke voertuigen op drie wielen, met een maximum toelaatbaar totaal gewicht van meer dan 1000 kg:

- a. Categorie N1: voor het vervoer van goederen bestemde voertuigen met een maximum toelaatbaar totaal gewicht van niet meer dan 3500 kg;
- b. Categorie N2: voor het vervoer van goederen bestemde voertuigen met een maximum toelaatbaar totaal gewicht van meer dan 3500 kg, doch niet meer dan 12000 kg;
- c. Categorie N3: voor het vervoer van goederen bestemde voertuigen met een maximum toelaatbaar gewicht van meer dan 12000 kg.

b. Typegoedkeuring: het chassis moet behoren tot een goedgekeurd type.**c. Chassis- en identificatienummer**

1. Het chassisnummer moet op het chassis of het frame of op een gelijkwaardige constructie zijn aangebracht op een goed zichtbare en toegankelijke plaats door middel van een bepaald procédé, zoals hameren of ponsen zodat wordt voorkomen dat het wordt uitgewist of gewijzigd.
2. Elk chassis of voertuig met zelfdragende carrosserie moet van een nummer zijn voorzien dat als chassisnummer wordt beschouwd, hetwelk voor elk voertuig van hetzelfde merk verschillend moet zijn en dat uit tenminste drie en maximaal zeventien letters of cijfers moet bestaan.
3. Deze tekens moeten tenminste 7 mm hoog zijn en zodanig van alle andere aanduidingen gescheiden zijn dat geen twijfel mogelijk is.

DEEL III

4. Het chassisnummer moet door de fabrikant of zijn gemachtigde goed leesbaar in een langsligger of, wanneer het voertuig niet voorzien is van langsliggers, in een belangrijk constructief element van de carrosserie zo zijn ingeslagen dat het nummer ten gevolge van een gering ongeval niet kan verdwijnen.
5. Het chassisnummer moet steeds goed zichtbaar zijn en mag nimmer verborgen worden door een latere inrichting van het voertuig.
6. Elke administratie mag de aanduiding van het merk en een identificatieplaat voorschrijven.
7. Voertuigen die voor wat betreft het chassisnummer voldoen aan het gestelde in Richtlijn 76/114/EG van de Raad van 18 november 1975, zoals aangevuld bij de Richtlijn 78/507/EG van de Commissie van 19 mei 1978 inzake het identificatienummer van het voertuig, worden geacht te voldoen aan het gestelde in de leden c.1. tot en met c.6.

HOOFDSTUK 2

Afmetingen

a. Maximale afmetingen

De voertuigen moeten voldoen aan de in de hiernavolgende tabel opgenomen afmetingen:

	Lengte (m)	Breedte (1) (m)	Hoogte (m)
Twee- en meer-assige motorvoertuigen	12,0	2,5/ 2,60	4,0
Trekker met oplegger	15,5	2,5/ 2,60	4,0
Trekker met aanhangwagen al dan niet geleed	18,0	2,5/ 2,60	4,0

(1) Bij het meten van de breedte wordt slechts buiten beschouwing gelaten :

- buitenspiegels en delen van hun bevestiging.

De maximum breedte van 2,60 m geldt alleen voor bedrijfsvoertuigen met een maximum toegestane massa van meer dan 10.000 kg.

HOOFDSTUK 3

a. Motor.

1. Het bruto-motorvermogen moet tenminste bedragen:

$MV = MTM \times P$, waarbij

MV = motorvermogen in kW

MTM = de maximum toelaatbaar totaal-massa in tonnen

P = 3,7 waarbij het motorvermogen is aangegeven in kW, volgens richtlijn 1269/80/EG van de Raad van 16 december 1980

2. Dit voorschrift geldt eveneens voor samenstellen van voertuigen.

b. Brandstofreservoir voor andere brandstoffen dan LPG en aardgas

1. Het motorbrandstofreservoir moet zo zijn geplaatst, dat eventuele lek-brandstof rechtstreeks op de grond kan vallen.

Het brandstofreservoir mag zich slechts voor de vooras bevinden, indien de afstand vanaf het reservoir tot aan de voorkant van het chassis tenminste 120 cm bedraagt.

De onderzijde van het brandstofreservoir moet in onbelaste toestand tenminste 25 cm boven de grond zijn gelegen, tenzij de dragende delen van chassis of carrosserie lager zijn gelegen en voldoende bescherming voor het reservoir bieden.

Deze voorwaarden gelden niet indien het reservoir voldoet aan de eisen van de communautaire richtlijnen.

2. Van voertuigen, uitgerust met een motor met elektrische ontsteking mag geen deel van de uitlaatleiding zich bevinden op minder dan 10 cm van het brandstofreservoir.

c. Brandstofleidingen voor andere brandstoffen dan LPG en aardgas

1. De onderzijde van brandstofleidingen moet in onbelaste toestand tenminste 25 cm boven de grond zijn gelegen, tenzij de dragende delen van chassis of carrosserie lager zijn gelegen en voldoende bescherming voor de leidingen bieden.

Deze voorwaarde geldt echter niet indien de leidingen voldoen aan de eisen van de communautaire richtlijnen.

2. Bij voertuigen met elektrische ontsteking mogen de brandstofleidingen, zonder technische noodzaak, zich niet minder dan 10 cm van de uitlaatleiding bevinden.

d. Uitlaatleiding

De uitmonding van de uitlaatinrichting mag niet naar de rechterzijde van het voertuig zijn gericht.

HOOPDSTUK 4

Krachtoverbrenging

Dit hoofdstuk wordt gereserveerd voor eventuele toekomstige bepalingen.

HOOFDSTUK 5

As(sen)

a. Minimumlast op gestuurde vooras(sen)

De last onder de bestuurde as van een motorvoertuig moet onder alle toegestane beladingsomstandigheden tenminste 20% van de massa van dit motorvoertuig bedragen.

b. Meervoudige asconstructies

Bij een meervoudige asconstructie mag bij het heffen van één as tot een hoogte van 6 cm boven het vlak waarop de andere as zich bevindt, de asdruk van elke as de daarvoor uit technisch oogpunt vastgestelde maximum toelaatbare asdruk met niet meer dan 25% overschrijden.

HOOFDSTUK 6

Ophanging

a. Banden

Met ingang van 1 januari 1990 dienen de banden te zijn goedgekeurd conform de voorschriften van Reglement 30 van de Economische Commissie voor Europa te Genève van 1 april 1975, zoals dit volgens amendement 02 van 15 maart 1981 werd herzien, alsmede de voorschriften van Reglement 54 van de Economische Commissie voor Europa te Genève van 1 maart 1983.

HOOFDSTUK 7

Stuurinrichting

a. Stuurinrichting

De stuurinrichting en de stuurorganen moeten van deugdelijke constructie zijn. De kogelgewrichten van de verbindingstangen moeten zodanig zijn uitgevoerd, dat noch breuk van de opsluitveren, noch geringe slijtage van de kogels of de kommen ten gevolge kan hebben dat zij uit de kommen naar buiten kunnen treden.

Een goede bestuurbaarheid van het motorrijtuig moet zijn gewaarborgd: hierbij mogen geen ongewenste reactiekrachten van de gestuurde wielen op het stuurwiel worden overgebracht.

Aan de stuurorganen mag, behalve door de fabrikant zelve, niet zijn gelast. De delen der stuurinrichting mogen koud noch warm worden vervormd.

b. Draaicirkel

Bij een motorvoertuig en bij een combinatie van een motorvoertuig met een aanhangwagen of een oplegger moet het motorvoertuig of de voertuigcombinatie zich zodanig kunnen bewegen dat bij het met de voorzijde van het voertuig of van het trekkend voertuig van een voertuigcombinatie in-, door- en uitrijden van een cirkelbaan met een buitenstraal van 12,50 m geen deel van het voertuig of voertuigcombinatie de raaklijn aan genoemde cirkelbaan met meer dan 0,80 m zal overschrijden, en de bestreken baan niet meer dan 7,20 m zal bedragen onder de volgende omstandigheden:

1. het in- en uitrijden geschiedt met de buitenzijde van het voertuig of de voertuigcombinatie langs de binnenzijde van de raaklijn aan genoemde cirkelbaan en
2. het doorrijden van genoemde cirkelbaan geschiedt langs de binnenzijde van de buitenstraal van genoemde cirkelbaan en
3. het uitrijden geschiedt na het doorrijden van genoemde cirkelbaan over een hoek van 360 graden.

Voorts dient het voertuig dan wel de voertuigcombinatie zich na het doorrijden over een hoek van 120° van een cirkelbaan met een buitenstraal van 12,50 m geheel binnen de cirkelbaan te bevinden.

c. Kracht aan het stuurwiel

- De voertuigen moeten voldoen aan Richtlijn 70/311/EG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 27 juli 1970.
- Deze bepaling geldt niet voor voertuigen, voorzien van meer dan één gestuurde as.

HOOFDSTUK 8**Reminrichting****a. Remvoorschriften**

1. De voertuigen moeten aan de voorschriften voldoen die opgenomen zijn in de bijlage I t/m VIII van Richtlijn 71/320/EG van de Raad van 26 juli 1971 inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen van de lidstaten betreffende de reminrichtingen van bepaalde categorieën motorvoertuigen en aanhangwagens daarvan.
2. De voertuigen moeten eveneens voldoen aan de Richtlijn 75/524/EEG van de Commissie van de Europese Gemeenschappen van 25 juli 1975, en Richtlijn 79/489/EEG van de Commissie van de Europese Gemeenschappen van 18 april 1979 die een wijziging van de in lid a.1. genoemde Richtlijn 71/320/EEG beogen.
3. De bepalingen in de leden a.1. en a.2. gelden niet indien het voertuig voldoet aan de reminrichtingsvoorschriften, voorzien in Reglement 13 van de Economische Commissie voor Europa te Genève van 1 juni 1970, zoals dit volgens amendement 04 van 11 augustus 1981 werd herzien.

HOOFDSTUK 9

Carrosserie

a. Ruitenwisser

De voorruit moet voorzien zijn van een of meer doelmatige ruitenwisser(s) waarmee voor de bestuurder een voldoende uitzicht wordt verkregen.

b. Achteruitkijkspiegels

De spiegels moeten wat betreft de voorschriften van oppervlakte, plaatsing, verstelbaarheid en gezichtsveld voldoen aan Richtlijn 71/127/EG van de Raad van 26 juli 1971, laatselijk gewijzigd door Richtlijn 85/205/EG van de Commissie van 18 december 1985.

c. Bestuurderscabine

De bestuurderscabine moet geventileerd kunnen worden.

Indien de motor zich geheel of gedeeltelijk binnen de cabine bevindt moet deze van de binnenruimte zijn afgesloten door niet brandbare, isolerende wanden van deugdelijke constructie.

Het vloer- of schutbordgedeelte, waar de pedalen en hefbomen doorheen steken of waaraan deze zijn bevestigd moet zodanig zijn uitgevoerd, dat de goede werking of bedienbaarheid van deze pedalen en hefbomen niet kan worden belemmerd.

De openingen voor de doorvoering der pedalen en hefbomen mogen niet groter zijn dan voor een goede werking noodzakelijk is en moeten bij neutrale stand zijn afgedicht.

Onnodige openingen in vloer en schutbord zijn niet toegestaan.

De plaatsruimte voor de bestuurder moet ten minste 55 cm breed zijn, waarbij ten minste 27,5 cm ter weerszijden van het hart van het stuurwiel moet zijn gelegen.

De plaatsruimte voor elke naast de bestuurder gezeten persoon moet ten minste 40 cm breed en ten minste 40 cm diep zijn. Deze ruimte wordt gemeten vanaf de begrenzing van de plaatsruimte van de bestuurder of de ongunstige stand van de versnellingshefboom dan wel handremhefboom met dien verstande dat de ongunstigste waarde maatgevend is.

De hierboven genoemde plaatsruimten worden gemeten op de zitting ter plaatse van de rugleuning. Deze afmetingen moeten tot een hoogte van ten minste 65 cm verticaal daarboven aanwezig zijn.

De kleinste afstand tussen het meest naar achteren gelegen punt van het stuurwiel en de rugleuning van de bestuurderszitplaats moet, horizontaal gemeten, ten minste 35 cm bedragen; de verticale afstand tussen het laagst gelegen punt van het stuurwiel en de zitting van de bestuurderszitplaats moet ten minste 16 cm bedragen.

De zitplaats van de bestuurder moet zo zijn aangebracht dat deze de pedalen, hefboomen, krukken, enz. zonder lichaamsverplaatsing kan bedienen.

HOOFDSTUK 10

Verlichtings- en lichtsignaalinrichtingen

Dit hoofdstuk wordt gereserveerd voor eventuele toekomstige bepalingen.

HOOFDSTUK 11

Verbindingen tussen trekker/vrachtwagen en aanhangwagen/oplegger

a. Koppelingsdruk

1. De verticale last onder de koppeling van een zich in rust en in horizontale stand bevindende éénassige aanhangwagen dient onder alle toegestane beladingsomstandigheden:
  - als resultante een neerwaarts gerichte verticale kracht te doen optreden in het koppelpunt
  - niet minder te bedragen dan 1% van de massa van de aanhangwagen, doch behoeft niet meer te zijn dan 50 kg
  - niet meer te bedragen dan 10% van de maximum toelaatbare massa van de aanhangwagen met een maximum van 1000 kg.
2. De toegepaste koppeling en de bevestigingsdelen aan de voertuigen dienen geschikt te zijn voor de optredende statische en dynamische lasten.

b. Koppeling

1. De onderlinge verbinding tussen trekkende en getrokken voertuigen mag slechts geschieden door een enkele, voldoende stijve en sterke koppeling.
2. De koppeling moet behoren tot een goedgekeurd type.
3. De koppeling moet zijn voorzien van een sluitinrichting met een borging. Deze inrichting dient zodanig te zijn uitgevoerd dat de koppeling tijdens het rijden gesloten en geborgd blijft en niet kan losraken. De borging mag slechts kunnen worden aangebracht indien de koppeling is gesloten. Bovendien dient de sluitinrichting zodanig te zijn uitgevoerd dat wanneer de koppeling niet geborgd is, deze tijdens het rijden deugdelijk gesloten blijft.

4. Indien het maximum toelaatbaar gewicht van de aanhangwagen meer dan 3.500 kg bedraagt moet bij het aankoppelen de onder 3. bedoelde sluitinrichting automatisch werken. In onderlinge overeenstemming tussen de drie administraties kan hiervan voor opleggerkoppelingen worden afgeweken.
5. De bevestiging van de koppeling aan het trekkend voertuig dient te geschieden aan de langsliggers, dan wel aan hetgeen deze vervangt, of aan dwarsbalken of andere chassisdelen mits deze daartoe zijn bestemd of geschikt gemaakt en deugdelijk met de langsliggers zijn verbonden.
6. Het hart van de opleggerkoppeling mag zich niet achter de hartlijn van de achterste achteras van de trekker bevinden. Ter plaatse van de bevestiging van deze koppeling op het chassis van het trekkend voertuig moet het chassis in dwarsrichting zijn versterkt.
7. Koppelingen mogen niet meer dan 15 cm buiten de omtrek van het trekkende voertuig uitsteken.
8. Bij ontkoppeling mogen geen delen van de koppeling of het oog de grond kunnen raken .

HOOFDSTUK 12

Diversen

a. Sleepinrichting

Elk motorrijtuig met een maximum toelaatbaar gewicht van meer dan 2500 kg moet aan de voorzijde zijn voorzien van een inrichting waarmee de kracht van het trekkende voertuig rechtstreeks op de langsliggers van het chassis of op hetgeen deze vervangt, kan worden overgebracht.

DEEL IV: AANHANGWAGENS EN OPLEGGERS**HOOFDSTUK 1****Algemene gegevens****a. Categorie van voertuigen waarop dit deel IV betrekking heeft**

1. Onder voertuig wordt in dit artikel verstaan ieder voertuig met of zonder carrosserie bestemd om aan het wegverkeer deel te nemen, met uitzondering van voertuigen die zich over rails bewegen, landbouwtractoren, landbouwwerktuigen en werktuigen voor het uitvoeren van openbare werken, mits het motorvoertuig tot een der volgende internationale categorieën behoort;

Categorie 0: Aanhangwagens (daarbij inbegrepen opleggers):

- Categorie 01: éénassige aanhangwagens met uitzondering van opleggers, met een maximum toelaatbaar totaalgewicht van ten hoogste 750 kg;
- Categorie 02: aanhangwagens met uitzondering van aanhangwagens van de categorie 01, met een maximum toelaatbaar totaalgewicht van ten hoogste 3,5 ton;
- Categorie 03: aanhangwagens met een maximum toelaatbaar totaalgewicht van meer dan 3,5 ton, doch niet meer dan 10 ton;
- Categorie 04: aanhangwagens met een maximum toelaatbaar totaalgewicht van meer dan 10 ton.

2. Ten aanzien van de onder 0 genoemde categorieën geldt dat in geval van een oplegger het maximumgewicht waarmede rekening moet worden gehouden voor de classificatie van het voertuig het maximum toelaatbaar gewicht is onder de as of de assen van de oplegger.

b. Chassis

1. Het voertuig moet, wat materialen, constructie en afwerking betreft, voldoen aan eisen, welke uit technisch oogpunt aan goed en degelijk werk zijn te stellen.
2. Geen der dragende delen van het chassis mag uit hout zijn vervaardigd.
3. In de langsliggers mogen, door anderen dan de chassisfabrikant geen gaten worden aangebracht. Tevens mag, door anderen dan de chassisfabrikant, op een afstand van minder dan 2,5 cm van de rand, aan de flenzen van de langsliggers niet zijn gelast. Deze verbodsbepalingen gelden evenwel niet:

- voor gaten in het lijf van de langsliggers, voor zover de afstand tussen twee gaten enerzijds en tussen de gaten en de flenzen anderzijds tenminste 3 cm bedraagt (deze afstanden worden gemeten vanaf de rand van de gaten en vanaf de buitenzijde van de flenzen);
- voor lassen welke, bij verlenging of verkorting, over de gehele doorsnede van de langsliggers zijn uitgevoerd;
- voor die gevallen waarin de betrokken administratie voorafgaande toestemming is verleend.

4. Aan de langsliggers mag evenwel niet worden gelast wanneer zulks door de chassisfabrikant wettelijk is verboden.

c. Chassis- en identificatienummer

1. Het chassisnummer moet op het chassis of het frame of op een gelijkwaardige constructie zijn aangebracht op een goed zichtbare en toegankelijke plaats door middel van een bepaald procédé, zoals hameren of ponsen zodat wordt voorkomen dat het wordt uitgewist of gewijzigd.
2. Elk chassis of voertuig met zelfdragende carrosserie moet van een nummer zijn voorzien dat als chassisnummer wordt beschouwd, hetwelk voor elk voertuig van hetzelfde merk verschillend moet zijn en dat uit tenminste drie en maximaal zeventien letters of cijfers moet bestaan.
3. Deze tekens moeten tenminste 7 mm hoog zijn en zodanig van alle andere aanduidingen gescheiden zijn dat geen twijfel mogelijk is.
4. Het chassisnummer moet door de fabrikant of zijn gemachtigde goed leesbaar in een langsligger of, wanneer het voertuig niet voorzien is van langsliggers, in een belangrijk constructief element van de carrosserie zo zijn ingeslagen dat het nummer ten gevolge van een gering ongeval niet kan verdwijnen.
5. Het chassisnummer moet steeds goed zichtbaar zijn en mag nimmer verborgen worden door een latere inrichting van het voertuig.
6. Het chassisnummer moet steeds goed zichtbaar zijn en mag nimmer verborgen worden door een latere inrichting van het voertuig.
7. Indien naar het oordeel van de betrokken administratie een nummer in het chassis aanleiding tot misverstand kan geven, dan wel meer dan één nummer op of nabij de goedgekeurde plaats is ingeslagen, kan die administratie voorschrijven dat een bepaald chassisnummer wordt ingeslagen dan wel één of meer nummers worden verwijderd.
8. Voertuigen die voor wat betreft het chassisnummer voldoen aan het gestelde in Richtlijn 76/114/EG van de Raad van 18 december 1975, zoals aangevuld bij de Richtlijn 78/507/EG van de Commissie van 19 mei 1978 inzake het identificatienummer van het voertuig, worden geacht te voldoen aan het gestelde in de leden c.1. tot en met c.7.

d. Identificatie

Elke administratie mag voorschrijven:

- de aanduiding van het merk van het voertuig;
- een identificatieplaat op het voertuig;
- de aan te brengen kenmerken op als type goedgekeurde onderdelen.

HOOFDSTUK 2

Afmetingen

a. Maximale afmetingen

De voertuigen moeten voldoen aan de in de hiernavolgende tabel opgenomen afmetingen :

	Lengte (m)	Breedte (2) (m)	Hoogte (m)
Twee- en meer-assige aanhangwagens (opleggers uitgezonderd)	12,0 (1)	2,5/ 2,60	4,0
Eén-assige aanhangwagens (opleggers uitgezonderd)	8,0 (1) (4)	2,5/ 2,60	4,0
Trekker met oplegger (3)	15,5	2,5/ 2,60	4,0
Trekker met aanhangwagen al dan niet geleed	18,0	2,5/ 2,60	4,0

- (1) Gemeten met trekrichting.
- (2) De maximum breedte van 2,60 m geldt alleen voor bedrijfsvoertuigen met een maximum toegestane massa van meer dan 10.000 kg.
- (3) Een uitbouw aan de voorzijde van de oplegger is toegelaten op voorwaarde dat het voertuig voldoet aan de bepalingen betreffende de bestreken baan. Hieraan wordt geacht te zijn voldaan als deze uitbouw valt binnen het ingesloten gebied van het in bijlage bijgesloten polygoon ABCDE (de maten tussen haken gelden voor voertuigen met een toegelaten breedte van 2,60 m).
- (4) 11 m voor zover de max. toelaatbare massa meer dan 8000 kg bedraagt 10 m voor zover de max. toelaatbare massa tussen 3500 kg en 8000 kg bedraagt 8 m voor zover de max. toelaatbare massa minder dan 3500 kg bedraagt en voor zover de betrokken voertuigen tot het verkeer zijn toegelaten na datum van inwerkingtreding van deze beschikking.

DEEL IV

HOOFDSTUK 3

Motor

Dit hoofdstuk is niet van toepassing voor aanhangwagens.

HOOFDSTUK 4

Krachtoverbrenging

Dit hoofdstuk is niet van toepassing voor aanhangwagens.

HOOFDSTUK 5

As(sen)

a. Assen en meervoudige asconstructies

1. Assen en meervoudige asconstructies moeten behoren tot een goedgekeurd type, tenzij de gehele aanhangwagen als type is goedgekeurd.
2. Een schommelascstructie moet zodanig zijn dat in een verticaal vlak loodrecht op de lengteas van het voertuig, de as tijdens het rijden zich over een grotere hoek dan 25° vanuit de horizontale stand kan instellen.
3. De inslag van de voorwielen of van de vooras moet naar elke zijde ten minste 45° bedragen.

b. Meervoudige asconstructies

Bij een meervoudige asconstructie mag bij het heffen van één as tot een hoogte van 6 cm boven het vlak waarop de andere as zich bevindt de asdruk van elke as de daarvoor uit technisch oogpunt vastgestelde maximum toelaatbare asdruk met niet meer dan 25% overschrijden.

HOOFDSTUK 6

Ophanging

a. Wielen en banden

1. Wielen en banden moeten onder alle belastingsomstandigheden en in elke mogelijke stand geheel vrij lopen van enig voertuigdeel.
2. Het voertuig moet van luchtbanden van voldoende draagvermogen zijn voorzien. Het draagvermogen wordt in onderling overleg tussen de drie administraties vastgelegd.

DEEL IV

b. Banden

Met ingang van 1 januari 1990 dienen de banden te zijn goedgekeurd conform de voorschriften van Reglement 30 van de Economische Commissie voor Europa te Genève van 1 april 1975, zoals dit volgens amendement 02 van 15 maart 1981 werd herzien, alsmede de voorschriften van Reglement 54 van de Economische Commissie voor Europa te Genève van 1 maart 1983.

HOOFDSTUK 7

Stuurinrichting

a. Voorwaarden tot het vormen van samenstellen

Aanhangwagens moeten zich zodanig t.o.v. de trekkende voertuigen kunnen bewegen dat de voertuigen in hun uiterste standen niet worden begrensd door: de reminrichtingen, de wielen, de elektrische inrichtingen, andere vitale onderdelen en eventueel de hulpkoppeling.

HOOFDSTUK 8

Reminrichting

a. Remvoorschriften

1. De voertuigen moeten aan de voorschriften voldoen die opgenomen zijn in bijlage I t/m VIII van Richtlijn 71/320/EEG van de Raad van 26 juli 1971 inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen van de lidstaten betreffende de reminrichtingen van bepaalde categorieën motorvoertuigen en aanhangwagens daarvan. Meerassige aanhangwagens met een maximum totaal gewicht van minder dan 750 kg moeten voldoen aan de eisen in deze Richtlijn gesteld aan voertuigcategorie 02.
2. De voertuigen moeten eveneens voldoen aan Richtlijn 75/524/EEG van de Commissie van de Europese Gemeenschappen van 25 juli 1975, en Richtlijn 79/489/EEG van de Commissie van de Europese Gemeenschappen van 18 april 1979 die een wijziging van de in lid a.1. genoemde Richtlijn 71/320/EEG beogen.
3. De bepalingen in de leden a.1., a.2. gelden niet indien het voertuig voldoet aan de reminrichtingsvoorschriften voorzien in Reglement 13 van de Economische Commissie voor Europa te Genève van 1 juni 1970, zoals dit volgens amendement 04 van 11 augustus 1981 werd herzien.

HOOFDSTUK 9

Carrosserie

a. Zijdelingse afscherming

1. In de zijkanen van het voertuig mogen geen uitsparingen aanwezig zijn waarvan de lengte meer dan 200 cm, de diepte meer dan 30 cm en de vrije hoogte boven de grond meer dan 130 cm bedragen.

Bovendien moeten zijwaarts uitstekende voertuigdelen, in het bijzonder de wielen, doelmatig zijn afgeschermd wanneer ze gevaar voor de overige weggebruikers kunnen opleveren.

2. De drie administraties mogen t.a.v. de sub. 1 bedoelde bepalingen ontheffingen verlenen voor onderstellen, bestemd voor het vervoer van boten voor zover het hoogst toegelaten totaalgewicht 2500 kg niet overschrijdt.

b. Spatscherm

Aanhangwagens moeten zodanig zijn gebouwd of ingericht dat het achterwaarts spatten ingevolge van het draaien van de wielen op doelmatige wijze wordt beperkt.

HOOFDSTUK 10

Verlichtings- en lichtsignaalinrichtingen

Dit hoofdstuk wordt gereserveerd voor eventuele toekomstige bepalingen.

HOOFDSTUK 11

Verbindingen tussen trekker/vrachtwagen en aanhangwagens/oplegger

a. Koppelingsdruk

1. De verticale last onder de koppeling van een zich in rust en in horizontale stand bevindende éénassige aanhangwagen dient onder alle toegestane beladingsomstandigheden:
  - als resultante een neerwaartse gerichte verticale kracht te doen optreden in het kogelpunt
  - niet minder te bedragen dan 1% van de massa van de aanhangwagen, doch behoeft niet meer te zijn dan 50 kg
  - niet meer te bedragen dan 10% van de maximum toelaatbare massa van de aanhangwagen met een maximum van 1000 kg.
2. De toegepaste koppeling en de bevestigingsdelen aan de voertuigen dienen geschikt te zijn voor de optredende statische en dynamische lasten.

b. Koppeling

1. De onderlinge verbinding tussen trekkende en getrokken voertuigen mag slechts geschieden door een enkele, voldoende stijve en sterke koppeling.

2. De koppeling moet behoren tot een goedgekeurd type.
  3. De koppeling moet zijn voorzien van een sluitinrichting met een borging. Deze inrichting dient zodanig te zijn uitgevoerd dat de koppeling tijdens het rijden gesloten en geborgd blijft en niet kan losraken. De borging mag slechts kunnen worden aangebracht indien de koppeling is gesloten. Bovendien dient de sluitinrichting zodanig te zijn uitgevoerd dat wanneer de koppeling niet geborgd is, deze tijdens het rijden deugdelijk gesloten blijft.
  4. Indien het maximum toelaatbaar totaal gewicht van de aanhangwagen meer dan 3.500 kg bedraagt moet bij het aankoppelen de onder 3. bedoelde sluitinrichting automatisch werken. In onderlinge overeenstemming tussen de drie administraties kan hiervan voor opleggerkoppelingen worden afgeweken.
  5. De bevestiging van de koppeling aan het trekkend voertuig dient te geschieden aan de langsliggers, dan wel aan hetgeen deze vervangt, of aan dwarsbalken of andere chassisdelen mits deze daartoe zijn bestemd of geschikt gemaakt en deugdelijk met de langsliggers zijn verbonden.
  6. Het hart van de opleggerkoppeling mag zich niet achter de hartlijn van de achterste achteras van de trekker bevinden. Ter plaatse van de bevestiging van deze koppeling op het chassis van het trekkend voertuig moet het chassis in dwarsrichting zijn versterkt.
  7. Koppelingen mogen niet meer dan 15 cm buiten de omtrek van het trekkend voertuig uitsteken.
  8. Bij ontkoppelen mogen geen delen van de koppeling of het oog de grond kunnen raken.
- c. Trekdriehoek of trekboom
1. De trekdriehoek of trekboom moet behoren tot een goedgekeurd type, tenzij de gehele aanhangwagen als type is goedgekeurd.
  2. De constructie en de bevestiging van de trekdriehoek of trekboom moeten zodanig zijn dat de optredende krachten te allen tijde zonder gevaar voor breuk of blijvende vervorming kunnen worden opgenomen.
  3. Elke aanhangwagen waarvan de vooras met een draaikrans is uitgerust moet van een trekdriehoek zijn voorzien.
  4. De trekdriehoek mag niet van buis of ander gesloten profiel zijn vervaardigd.

d. Hulpkoppeling

1. Aanhangwagens met een losbreekrem mogen niet voorzien zijn van een hulpkoppeling.
2. Eénassige aanhangwagens waarvan het maximum toelaatbaar totaalgewicht niet meer dan 1500 kg bedraagt en die niet zijn voorzien van een losbreekrem moeten met een hulpkoppeling zijn uitgerust.
3. De hulpkoppeling mag bestaan uit één of twee kabels of kettingen en moet zo dicht mogelijk bij een mediaan vlak der voertuigen zijn aangebracht. De hulpkoppeling moet voldoende sterk zijn om de tot zijn maximum toelaatbaar totaalgewicht belaste aanhangwagen aan het trekkend voertuig gekoppeld te houden.
4. Voor aanhangwagens met een bedrijfsrem mag de hulpkoppeling de werking van de reminrichting niet belemmeren.
5. De hulpkoppeling mag slechts in werking treden na het losraken van de koppeling.
6. De hulpkoppeling moet zodanig zijn bevestigd dat bij het losraken van de koppeling de trekboom niet met de grond in aanraking kan komen.

e. Draaikrans

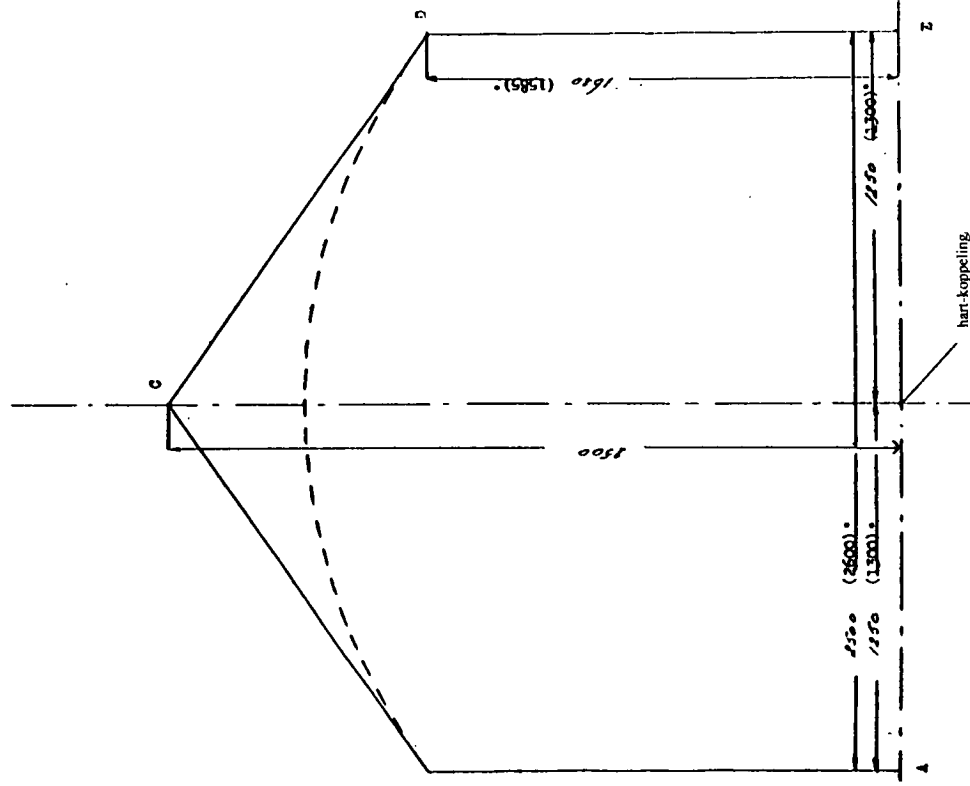
De draaikrans moet behoren tot een goedgekeurd type.

HOOFDSTUK 12

Diversen

Dit hoofdstuk wordt gereserveerd voor eventuele toekomstige bepalingen.

Schema trekhaak

* De maten tussen haken gelden voor voertuigen met een toegelaten breedte van 2,60 m.

DEEL V: MOTORRIJWIELEN EN ZIJSpanNEN**HOOFDSTUK 1****Algemene gegevens****a. Categorie van voertuigen waarop dit deel V betrekking heeft**

1. Deel V betreft de motorrijwielen; onder motorrijwielen worden verstaan d.m.v. een motor voortbewogen voertuigen op 2 wielen met of zonder zijspanwagen, niet zijnde brom- of snorfietsen.
2. Voor de bepaling van het aantal wielen worden twee naast elkander aangebrachte wielen van gelijke afmetingen als één wiel beschouwd, indien de afstand tussen de op de wielen gemonteerde banden niet meer bedraagt dan de grootste breedte van één in dezer banden in normale spannings-toestand.
3. Dit deel V is niet van toepassing op de motorvoertuigen bestemd voor bijzonder gebruik welke in de respectievelijke landen onder een uitzonderingsbepaling vallen.

b. Identificatie

1. Het voertuig moet van een nummer zijn voorzien dat als framenummer wordt beschouwd, hetwelk voor elk voertuig van hetzelfde merk verschillend moet zijn en dat uit tenminste drie en maximaal zeventien letters of cijfers moet bestaan.
2. Deze tekens moeten tenminste 5 mm hoog zijn en zodanig van alle andere aanduidingen gescheiden zijn dat geen twijfel mogelijk is.
3. Dit nummer is het enige dat in de officiële bescheiden als framenummer mag worden aangegeven. Het moet er in zijn geheel op voorkomen.
4. Het framenummer moet door de fabrikant of zijn gemachtigde goed leesbaar in het frame zo zijn ingeslagen dat het nummer ten gevolge van een gering ongeval niet kan verdwijnen.
5. Het framenummer moet steeds goed zichtbaar zijn en mag nimmer verborgen worden door een latere inrichting van het voertuig.
6. Elke administratie mag de aanduiding van het merk en een identificatieplaat voorschrijven.

HOOFDSTUK 2

Afmetingen

a. Maximale afmetingen

De breedte van motorrijwielen zonder zijspanwagen mag niet meer bedragen dan 1 m.

HOOFDSTUK 3

Motor

a. Startinrichting

Het voertuig moet van een inrichting zijn voorzien waarmede de motor bij stilstand van het voertuig kan worden gestart.

b. Uitlaat

1. De uitmonding van de uitlaatinrichting mag niet naar de rechterzijde van het voertuig zijn gericht. Zij moet zich bevinden op een normale hoogte die voor de andere weggebruikers geen hinder oplevert.
2. De uitlaatinrichting moet zodanig zijn ontworpen en gebouwd dat deze niet gemakkelijk kan worden gewijzigd en de werking van de knaldemper niet kan worden onderbroken.

HOOFDSTUK 4

Krachtoverbrenging

a. Versnellingsbak

1. De versnellingsbak moet gemakkelijk te zijn bedienen en onder het onmiddellijk bereik van de bestuurder zijn gelegen.
2. Bij een versnellingsbak welke direct wordt bediend moet de versnellingshefboom zich in elke stand automatisch vastzetten.

b. Snelheidsmeter en kilometerteller

Er moet, gemakkelijk waarneembaar voor de bestuurder, een snelheidsmeter en een kilometerteller zijn aangebracht; deze moeten ook bij nacht afleesbaar zijn zonder dat de bestuurder daarvan hinder ondervindt.

HOOFDSTUK 5**Assen**

Dit hoofdstuk wordt gereserveerd voor eventuele toekomstige bepalingen.

HOOFDSTUK 6**Ophanging****a. Banden**

1. Het voertuig moet van luchtbanden van voldoende draagvermogen zijn voorzien. Het draagvermogen wordt in onderling overleg tussen de drie nationale administraties vastgesteld.
2. Het draagvermogen van de banden dient voldoende te zijn bij de maximum snelheid van het voertuig.

HOOFDSTUK 7**Stuurinrichting****a. Stuurinrichting**

1. Een goede bestuurbaarheid van het voertuig moet zijn gewaarborgd; hierbij mogen geen ongewenste reactiekrachten van het of de gestuurde wiel(en) op de stuurinrichting worden overgebracht.
2. Aan de stuurorganen mag, behalve door de fabrikant zelve, niet zijn gelast.
3. Indien de stuurinrichting voorzien is van verbindingsstangen met kogelgewrichten moeten deze laatste zodanig zijn uitgevoerd, dat noch breuk van de opsluitveren noch geringe slijtage van de kogels of de kommen ten gevolge kan hebben, dat zij uit de kommen naar buiten kunnen treden.

HOOFDSTUK 8**Reminrichting****a. Reminrichtingen**

1. Het motorrijwiel moet zijn voorzien van twee reminrichtingen met onafhankelijke bedieningsorganen, waarmee zowel het voor- als het achterwiel beremd kunnen worden. Het wiel van een zijspan behoeft niet te worden beremd.
2. Wanneer één der reminrichtingen onklaar wordt moet de andere reminrichting nog steeds doelmatig kunnen werken.

3. Alle delen van de reminrichtingen moeten ruim bemeten zijn en voor onderhoud gemakkelijk toegankelijk zijn.
4. De bedieningsorganen moeten zich onder het onmiddellijk bereik van de bestuurder bevinden.
5. Beide reminrichtingen moeten werken op remoppervlakken die, hetzij vast, hetzij door middel van voldoende sterke onderdelen met de wielen verbonden zijn.
6. De slijtage van de remmen moet op eenvoudige wijze met de hand of automatisch bijgesteld kunnen worden.

b. Bepaling van de remdoelmatigheid.

1. De werking van de reminrichtingen moet zodanig zijn, dat op een nagevoeg horizontale en droge weg, de gemiddelde remvertraging bij koude remmen en ontkoppelde motor, ongeacht belastingstoestand of snelheid, nimmer minder bedraagt dan:

a) Bij gebruik van beide reminrichtingen tezamen:

- 5 m/sec² voor motorrijwielen zonder zijspanwagen;
- 4,6 m/sec² voor motorrijwielen met zijspanwagen.

b) Bij gebruik van de reminrichting welke op het voorwiel werkt:

- 3,9 m/sec² voor motorrijwielen zonder zijspanwagen.

c) Bij gebruik van de reminrichting welke op het achterwiel werkt

- 3,1 m/sec² voor motorrijwielen zonder zijspanwagen.

2. De remvertragingen moeten kunnen worden behaald zonder dat de krachten op het bedieningsorgaan meer bedragen dan:

- 50 dN op een pedaal;
- 20 dN aan een handgreep.

- c. De bepalingen in de leden a en b gelden niet indien het voertuig voldoet aan de remvoorschriften, voorzien in Reglement 13 voor de categorieën L3 en L4 van de Economische Commissie voor Europa te Genève van 1 juni 1970.

HOOFDSTUK 9

Carrosserie

a. Scherp uitstekende delen

Het voertuig mag niet voorzien zijn van ornamenten en uit technisch oogpunt onnodige delen of toebehoren die:

- a) puntig of snijdend zijn;
- b) een scherpe hoek of een gevaarlijk uitsteeksel vormen

en in geval van botsing het gevaar voor lichamelijk letsel aanzienlijk kunnen vergroten.

b. Achteruitkijkspiegels

1. De bestuurder moet van zijn zitplaats af het achteropkomend verkeer kunnen overzien alsook elk voertuig dat begonnen is hem links in te halen. Hieraan moet worden voldaan door middel van tenminste één spiegel aan de linkerkant van het voertuig.
2. Elke spiegel moet regelbaar zijn en een oppervlakte van tenminste 50 cm² hebben.
3. Het zichtveld van de spiegel moet zodanig zijn dat de bestuurder tenminste een vlak en horizontaal weggedeelte met een breedte van 2,50 m kan overzien, welk gedeelte rechts wordt begrensd door het aan de lengte-as evenwijdige verticale vlak door het meest linkse punt van de totale breedte, en wel vanaf een punt gelegen op 10 meter afstand achter de oogpunten van de bestuurder tot aan de horizon.

c. Spatborden

Het voertuig moet van spatborden zijn voorzien.

d. Aantal plaatsen

1. Het motorrijwiel mag ten hoogste van twee zitplaatsen zijn voorzien, het zijspan niet-meegerekend.
2. Wanneer het motorrijwiel is voorzien van een zitting, ontworpen voor twee personen, moet de lengte daarvan meer dan 50 cm bedragen.

e. Windscherm

Indien een windscherm aanwezig is mag dit bij breuk niet in scherpe scherven uiteenvallen.

f. Voetrusten

Wanneer het voertuig niet van een vloer is voorzien moeten per zitplaats twee voetrusten aanwezig zijn, die zodanig ten opzichte van de bedieningsorganen van de remmen zijn aangebracht dat niet onbewust een reminrichting in werking kan worden gesteld.

HOOFDSTUK 10

Verlichtings- en lichtsignaalinrichting

a. Lichten en reflectoren.

1. a) Het motorrijwiel moet altijd voorzien zijn van de hieronder vermelde lichten en reflector zijn voorzien:
groot licht,
dimlicht
breedtelicht achter,
stoplicht,
achterkentekenplaatverlichting,
achterreflector.
- b) De zijspanwagen moet altijd van de hieronder vermelde lichten en reflector zijn voorzien:
breedtelicht voor,
breedtelicht achter,
achterreflector.
2. a) Bovendien mag het motorrijwiel van de hieronder vermelde lichten en reflectoren zijn voorzien:
breedtelicht voor,
parkeerlicht(en),
mistlicht voor en achter,
voorreflector,
zijreflector(en).
- b) Bovendien mag de zijspanwagen van de hieronder vermelde lichten en reflectoren zijn voorzien:
stoplicht,
parkeerlicht(en),
voorreflector,
zijreflector.
3. Lichten en reflectoren welke niet zijn genoemd in de onderhavige beschikking mogen hier niet worden aangebracht.
Een uitzondering kan worden gemaakt voor lichten en reflectoren bestemd voor een bijzonder gebruik welke in de respectievelijke landen onder uitzonderingsbepalingen vallen.

DEEL V

4. De lichten en reflectoren moeten voldoen aan de voorschriften die in bijlage zijn gesteld.
5. Elke combinatie van twee of meer lichten, hetzij gelijk of niet, doch van dezelfde functie en dezelfde kleur, zal als een enkel licht worden aange-merkt indien de projecties van hun lichtdoorlatende oppervlakken op een vertikaal vlak loodrecht op het mediaanvlak van het voertuig niet minder bedragen dan 60% van de kleinste rechthoek omschreven om de projecties van de genoemde lichtdoorlatende oppervlakken. Deze combinatie-mogelijkheid is niet van toepassing op groot licht, dimlicht en mistlichten voor.
6. Onder minimum hoogte van een licht resp. reflector wordt verstaan de afstand tussen de grond en de onderzijde van het lichtdoorlatend gedeelte, resp. reflecterend gedeelte.

Onder maximum hoogte van een licht resp. reflector wordt verstaan de afstand tussen de grond en de bovenzijde van het lichtdoorlatend gedeelte, resp. reflecterend gedeelte.

b. Schakelvoorschrift inzake verlichting

1. Het breedtelicht achter van het motorrijwiel, de verlichting van de ken-tekenplaat alsmede de breedtelichten van de zijspanwagen moeten auto-matisch worden ontstoken wanneer een licht aan de voorzijde van het motorrijwiel wordt ingeschakeld.
2. Het stoplicht moet in werking treden bij bediening van de rem die op het achterwiel werkt.

c. Richtingaanwijzers

1. Het motorrijwiel mag zijn voorzien van:
  - hetzij twee richtingaanwijzers aan de voorzijde en twee aan de achterzijde;
  - hetzij één richtingaanwijzer aan elke zijkant.
2. De knipperfrequentie moet 90 per minuut zijn met een tolerantie van ± 30 .
3. De kleur van de richtingaanwijzers moet oranje zijn.
4. a. Motorrijwielen (zonder zijspanwagen) :

De richtingaanwijzers moeten symmetrisch zijn aangebracht ten opzichte van het median vlak van het motorrijwiel.

DEEL V

b. Motorrijwielen met zijspanwagen:

De richtingaanwijzer(s) voor het aangeven van één richting moet(en) zijn aangebracht op het motorrij wiel aan de kant afgewend van de zijspanwagen en de richtingaanwijzer(s) voor het aangeven van de andere richting moet(en) zijn aangebracht op de zijspanwagen, ten hoogste 40 cm binnenwaarts van de verst van het motorrij wiel verwijderde zijkant.

5. De onderlinge afstand tussen een linker en een rechter richtingaanwijzer moet, gemeten tussen de dichtst bijzijnde randen van de lichtdoorlatende gedeelten, tenminste bedragen:
  - a) aan de voorzijde: 34 cm
  - b) aan de achterzijde: 24 cm
  - c) aan de zijkanten: 56 cm.
6. De hoogte van een richtingaanwijzer boven de grond moet minimum 40 cm bedragen; onder minimum hoogte van een richtingaanwijzer wordt verstaan de afstand tussen de grond en de onderzijde van het lichtdoorlatende gedeelte.
7. De aanduiding van richtingverandering door middel van richtingaanwijzers moet steeds waarneembaar zijn voor een waarnemer die zich in het mediaanvlak van het motorrij wiel bevindt op een afstand van 10 m voor respectievelijk achter het voertuig.

HOOFDSTUK 11

Verbindingen tussen trekker en aanhangwagen of opleggers

a. Koppelingsdruk

De toegepaste koppeling en de bevestigingsmiddelen aan de voertuigen dienen geschikt te zijn voor de optredende statische en dynamische lasten.

HOOFDSTUK 12

Diversen

a. Hoorn

1. Elk voertuig moet uitgerust zijn met een hoorn die een ononderbroken geluid met vaste toonhoogte kan voortbrengen.
2. Het niveau van de geluidssterkte moet hoger zijn dan of gelijk aan 93 dB (A) en lager dan 104 dB (A) zijn voor de op het voertuig gemonteerde hoorns. De bovengrens is echter niet van toepassing bij hoorns voorzien van een EEG-goedkeuringsmerk.
3. Het niveau van de geluidssterkte wordt bepaald overeenkomstig de methode van de Europese Gemeenschappen voor op het voertuig gemonteerde hoorns.

**Eisen inzake lichten en reflectoren toepasselijk
op de in Hoofdstuk I, a.1.
genoemde voertuigen**

Groot licht**Aantal:**

motorrijwiel	1
zijspanwagen	0

Kleur wit of geel

Max. afstand tot zijkant -

Min. hoogte -

Max. hoogte

Bijzondere voorwaarden Goedgekeurd volgens reglementen 1, 2, 6, 8 of 20 van Genève (1) of N1.

Moeten 's nachts bij helder weer de weg over een afstand van tenminste 100 m voor het voertuig doeltreffend verlichten.

Dimlicht**Aantal:**

motorrijwiel	1
zijspanwagen	0

Kleur wit of geel

Max. afstand tot zijkant -

Min. hoogte 50

Max. hoogte 120

(1) Onder reglement van Genève wordt in deze bijlage verstaan de reglementen die de bijlage vormen van de Overeenkomst van 1968 betreffende het aannemen van eenvoudige goedkeuringsvoorwaarden en de wederzijdse erkenning van goedkeuring van uitrustingsstukken en onderdelen van motorrijtuigen.

DEEL V - Bijlage

Bijzondere voorwaarden:

Goedgekeurd volgens reglementen 1, 2, 6, 8 of 20 van Genève of NI.

Moeten 's nachts bij helder weer de weg over een afstand van 10 m voor het voertuig doeltreffend verlichten

Breedtelicht voor**Aantal:**

motorrij wiel 1

zijspanwagen 1

Kleur wit (1)

Max. afstand tot zijkant 40

Min. hoogte 40

Max. hoogte 160

Bijzondere voorwaarden:

Moeten 's nachts bij helder weer op 300 m zichtbaar zijn.

(1) het breedtelicht voor mag geel zijn indien dit licht ingebouwd is in het grootlicht of in het dimlicht en de kleur van dat licht geel is.

Breedtelicht achter**Aantal:**

motorrij wiel 1

zijspanwagen 1

Kleur rood

Max. afstand tot zijkant -

Min. hoogte 40

Max. hoogte 160

Bijzondere voorwaarden:

Moeten 's nachts bij helder weer op 300 m zichtbaar zijn.

Stoplicht**Aantal:**

motorrijwiel 1

zijspanwagen 1

Kleur rood

Max. afstand -

Min. hoogte 40

Max. hoogte 160

Bijzondere voorwaarden: Moet overdag bij zonnig weer op 30 m en 's nachts bij helder weer op 300 m zichtbaar zijn.

Achterkentekenplaatverlichting

Aantal onbepaald

Kleur wit

Max. afstand tot zijkant -

Min. hoogte -

Max. hoogte -

Min. afstand tussen lichten -

Bijzondere voorwaarden: De kentekenplaat moet 's nachts op een afstand van 20 m achter het voertuig gelezen kunnen worden waarbij de lichtbron van achteren niet mag worden waargenomen.

Achterreflector**Aantal:**

motorrijwiel 1

zijspanwagen 1

Kleur	rood
Max. afstand tot zijkant	40 (1)
Min. hoogte	40
	(1) Alleen voor zijspanwagens - deze afstand wordt gemeten tot de verste van het motorrijwiel verwijderde zijkant.
Max. hoogte	120
Bijzondere voorwaarden: of	Goedgekeurd volgens reglement n° 3 (klasse 1) van Genève of 13 (Klasse 1 11)
	Moet 's nachts bij helder weer voor de bestuurder van een voertuig zichtbaar zijn op een afstand van 160 m indien beschenen door de grote lichten van het voertuig.
	Aangebracht op een vast deel van het voertuig in een vlak, loodrecht op de lengte-as van het voertuig.
	Niet driehoekig.
Parkeerlicht	
Aantal: motorrijwiel	Eén links of één links en één rechts
zijspanwagen	Eén aan de verste van het motorrijwiel verwijderde zijkant.
Kleur	Wit of oranje naar voren, rood of oranje naar achteren.
Max. afstand tot zijkant	40 (1)
Min. hoogte	40
Max. hoogte	

Bijzondere voorwaarden:

Moet 's nachts bij holder weer op 300 m zichtbaar zijn.

Moet waarneembaar zijn voor een persoon die zich op 10 m afstand zowel voor als achter het licht en op 1 m naast de buitenste zijkant van het voertuig bevindt.

Het parkeerlicht kan eventueel worden vervangen door een licht aan de voorzijde en een licht aan de achterzijde.

Verlichtingssterkte: 4 tot 60 cd naar voren en 2 tot 12 cd naar achteren.

- (1) Het parkeerlicht aan de zijkant kan eventueel worden vervangen door een wit of oranje licht aan de voorzijde en een rood of oranje licht aan de achterzijde.

Mistlicht voor**Aantal:**

motorrij wiel	1
zijspanwagen	0

Kleur wit of geel

Max. afstand tot zijkant -

Min. hoogte -

Max. hoogte (1)

Bijzondere voorwaarden

Goedgekeurd volgens reglement n° 19 van Genève.

- (1) De bovenzijde van het lichtdoorlatende gedeelte mag niet hoger zijn gelegen dan dat van het dimlicht

Mistlicht achter**Aantal:**

motorrij wiel	1
zijspanwagen	0

Kleur	rood
Max. afstand tot zijkant	-
Max. hoogte	80
Bijzondere voorwaarden	<p>Oppervlakte lichtdoorlatend gedeelte max. 140 cm². Moet geplaatst zijn in het midden van het voertuig op tenminste 10 cm van het stoplicht. Bediend door een afzonderlijke schakelaar. Het ontstoken licht moet d.m.v. een voortdurend brandend oranje verklipperlichtje, aangebracht op een voor de bestuurder in het oog vallende plaats, kenbaar worden gemaakt dan wel moet de schakelaar op een voor de bestuurder in het oog vallende plaats zijn aangebracht en zijn voorzien van duidelijke aanwijzingen waaruit blijkt in welke afstand van de schakelaar het licht is ingeschakeld. Lichtsterkte tenminste 150 cd en ten hoogste 300 cd.</p>

Voorreflector**Aantal:**

motorrijwiel	1
zijspanwagen	1
Kleur	wit
Max. afstand tot zijkant	10 (1)
Min. hoogte	40
Max. hoogte	120

Bijzondere voorwaarden:	(1) Alleen voor zijspanwagen - deze afstand wordt gemeten tot de verste van het motorrijwiel verwijderde zijkant.
-------------------------	---

DEEL VI : MOTORVOERTUIGEN OP DRIE WIELEN**HOOFDSTUK I****Algemene gegevens****a. Categorie van voertuigen waarop dit deel VI betrekking heeft****1. Deel VI betreft de navolgende voertuigen:****a) *In België***

Motorvoertuigen op drie wielen met een maximum toelaatbaar totaal gewicht kleiner dan 1.000 kg. Hieronder worden niet verstaan motorrijwielen met zijspanwagen en niet zijnde bromfietsen uit de Belgische klassen A en B en bromfietsen op meer dan twee wielen.

b) *In Nederland*

Motorvoertuigen op drie wielen met een maximum toelaatbaar totaal gewicht kleiner dan 1.000 kg. Hieronder worden niet verstaan motorrijwielen met zijspanwagen en niet zijnde brom- of snorfietsen.

c) *In Luxemburg*

Motorvoertuigen op drie wielen vallend onder de Luxemburgse categorie moto coupé.

2. Voor de bepaling van het aantal wielen worden twee naast elkander aangebrachte wielen van gelijke afmetingen als één wiel beschouwd, indien de afstand tussen de op die wielen gemonteerde banden niet meer bedraagt dan de grootste breedte van één dezer banden in normale spanningstoestand.

3. Dit deel VI is niet van toepassing op de motorvoertuigen bestemd voor bijzonder gebruik welke in de respectievelijke landen onder een uitzonderingsbepaling vallen.

b. Identificatie

1. Het voertuig moet van een nummer zijn voorzien dat als framenummer wordt beschouwd hetwelk voor elk voertuig van hetzelfde merk verschillend moet zijn en dat uit tenminste drie en maximaal zeventien letters of cijfers moet bestaan.

2. Deze tekens moeten tenminste 5 mm hoog zijn en zodanig van alle andere aanduidingen gescheiden zijn dat geen twijfel mogelijk is.

3. Dit nummer is het enige dat in de officiële bescheiden als framenummer mag worden aangegeven. Het moet er in zijn geheel op voorkomen.

DEEL VI

4. Het framenummer moet door de fabrikant of zijn gemachtigde goed leesbaar in het frame zo zijn ingeslagen dat het nummer ten gevolge van een gering ongeval niet kan verdwijnen.
5. Het framenummer moet steeds goed zichtbaar zijn en mag nimmer verborgen worden door een latere inrichting van het voertuig.
6. Elke administratie mag de aanduiding van het merk en een identificatieplaat voorschrijven.

HOOFDSTUK 2

Afmetingen

a. Maximale afmetingen

Het voertuig moet wat de maximale afmetingen betreft voldoen aan de eisen welke voor de motorvoertuigen op 4 wielen gelden.

HOOFDSTUK 3

Motor

a. Startinrichting.

Het voertuig moet van een inrichting zijn voorzien waarmee de motor bij stilstand van het voertuig kan worden gestart.

b. Brandstofleidingen en -reservoir voor andere brandstoffen dan LPG of aardgas

1. Het motorbrandstofreservoir moet zo zijn geplaatst, dat eventuele lekbrandstof rechtstreeks op de grond valt.
2. De onderzijde van het brandstofreservoir en de brandstofleidingen moeten in onbelaste toestand tenminste 25 cm boven de grond zijn gelegen, tenzij de dragende delen van chassis, frame of carrosserie lager zijn gelegen en voldoende bescherming voor het reservoir en de leidingen bieden.

c. Uitlaat

1. De uitmonding van de uitlaatinrichting mag niet naar de rechterzijde van het voertuig zijn gericht. Zij moet zich bevinden op een normale hoogte die voor de andere weggebruikers geen hinder oplevert.
2. De uitlaatinrichting moet zodanig zijn ontworpen en gebouwd dat deze niet gemakkelijk kan worden gewijzigd en de werking van de knaldemper niet kan worden onderbroken.

HOOFDSTUK 4

Krachtoverbrenging

a. Versnellingsbak

1. De versnellingshefboom moet gemakkelijk zijn te bedienen en onder het onmiddellijk bereik van de bestuurder zijn gelegen.
2. Bij een versnellingsbak welke direct wordt bediend moet de versnellingshefboom zich in elke stand automatisch vastzetten.

b. Snelheidsmeter en kilometerteller

Er moet, gemakkelijk waarneembaar voor de bestuurder, een snelheidsmeter en een kilometerteller zijn aangebracht; deze moeten ook bij nacht afleesbaar zijn zonder dat de bestuurder daarvan hinder ondervindt.

HOOFDSTUK 5

Assen

Dit hoofdstuk wordt gereserveerd voor eventuele toekomstige bepalingen.

HOOFDSTUK 6

Ophanging

a. banden voor voertuigen met een ledige massa van ten hoogste 400 kg.

1. Het voertuig moet van luchtbanden van voldoende draagvermogen zijn voorzien. Het draagvermogen wordt in onderling overleg tussen de drie nationale administraties vastgesteld.
2. Het draagvermogen van de banden dient voldoende te zijn bij de maximum snelheid van het voertuig.

b. Vering voor voertuigen met een ledige massa van meer dan 400 kg.

Het voertuig moet uitgerust zijn met goed werkende veren. Bij toepassing van bladveren, schroefveren of torsieveren moet het voertuig bovendien van goed werkende schokdempers zijn voorzien.

c. Banden van voertuigen met een ledige massa van meer dan 400 kg.

Het voertuig moet van luchtbanden van voldoende draagvermogen zijn voorzien. Het draagvermogen wordt in onderling overleg tussen de drie administraties vastgesteld.

Met ingang van 1 januari 1990 dienen de banden te zijn goedgekeurd conform de voorschriften van Reglement 30 van de Economische Commissie voor Europa te Genève van 1 april 1975, zoals dit volgens amendement 02 van 15 maart werd herzien.

HOOFDSTUK 7

Stuurinrichting

- a. Stuurinrichting voor voertuigen met een ledige massa van ten hoogste 400 kg.
  1. Een goede bestuurbaarheid van het voertuig moet zijn gewaarborgd; hierbij mogen geen ongewenste reactiekrachten van het of de gestuurde wiel(en) op de stuurinrichting worden aangebracht.
  2. Aan de stuurorganen mag, behalve door de fabrikant zelve, niet zijn gelast.
  3. Indien de stuurinrichting voorzien is van verbindingsstangen met kogelgewrichten moeten deze laatste zodanig zijn uitgevoerd, dat noch breuk van de opsluitveren noch geringe slijtage van de kogels of de kommen ten gevolge kan hebben, dat zij uit de kommen naar buiten kunnen treden.
- b. Stuurinrichting voor voertuigen met een ledige massa van meer dan 400 kg.

1. Stuurinrichting

De stuurinrichting en de stuurorganen moeten van deugdelijke constructie zijn. De kogelgewrichten van de verbindingsstangen moeten zodanig zijn uitgevoerd dat noch breuk van de opsluitveren, noch geringe slijtage van de kogels of de kommen ten gevolge kan hebben dat zij uit de kommen naar buiten kunnen treden.

Een goede bestuurbaarheid van het motorrijtuig moet zijn gewaarborgd; hierbij mogen geen ongewenste reactiekrachten van de gestuurde wielen op het stuurwiel worden overgebracht.

Aan de stuurorganen mag, behalve door de fabrikant zelve, niet zijn gelast.

De delen der stuurinrichting mogen koud noch warm worden vervormd.

2. Kracht aan het stuurwiel

De voertuigen moeten voldoen aan Richtlijn 70/311/EG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 27 juli 1970.

3. Gedrag van het stuurwiel bij botsingen

De voertuigen moeten met ingang van 1 januari 1990 voldoen aan de voorschriften van Richtlijn 74/297/EG van de Raad van 4 juni 1974 dan wel aan Reglement 12 van de Economische Commissie voor Europa te Genève van 1 juli 1969, zoals dit volgens amendement 02 van 14 november 1982 werd herzien.

HOOFDSTUK 8

Reminrichting

- a. Reminrichtingen voor voertuigen met een ledige massa van ten hoogste 400 kg.
  1. Het voertuig moet zijn voorzien van twee reminrichtingen met onafhankelijke bedieningsorganen, waarvan de ene reminrichting tenminste op het (de) voorwiel(en) en de andere tenminste op het (de) achterwiel(en) werkt.
  2. Eén van de onder 1. bedoelde reminrichtingen of een afzonderlijk daarvan aangebrachte reminrichting moet in staat zijn het voertuig op een helling in stilstand te houden, ook bij afwezigheid van de bestuurder. Deze reminrichting moet zodanig zijn ingericht en uitgevoerd dat hij door de bestuurder vanaf zijn zitplaats kan worden bediend. Hij moet ook bij afwezigheid van de bestuurder aangezet kunnen worden gehouden door middel van een geheel mechanisch werkende inrichting.
  3. De bedieningsorganen moeten zich onder het onmiddellijk bereik van de bestuurder bevinden. Wanneer de onder 1. bedoelde reminrichtingen d.m.v. handgrepen worden bediend moet één der handgrepen zodanig zijn aangebracht dat een rem in werking kan worden gesteld zonder het stuur los te laten.
  4. Beide onder 5.a.1. genoemde reminrichtingen moeten werken op remoppervlakken die hetzij vast, hetzij door middel van voldoende sterke onderdelen met de wielen verbonden zijn.
  5. Wanneer één der onder 5 a.1. genoemde reminrichtingen onklaar wordt moet(en) de andere reminrichting(en) nog steeds doelmatig kunnen werken.
  6. Alle delen van de reminrichtingen moeten ruim bemeten zijn en voor onderhoud gemakkelijk toegankelijk zijn.
  7. De slijtage van de remmen moet op eenvoudige wijze, met de hand of automatisch, bijgesteld kunnen worden.
  8. De werking van de onder 1. bedoelde reminrichtingen moet zodanig zijn, dat op een nagenoeg horizontale en droge weg, de gemiddelde remvertraging bij koude remmen en ontkoppelde motor, ongeacht belastingstoestand of snelheid, nimmer minder bedraagt dan:
    - a) bij gebruik van beide reminrichtingen tezamen: 4,6 m/sec²;
    - b) bij gebruik van elk der reminrichtingen afzonderlijk: 1,9 m/sec².

DEEL VI

9. De onder 2. bedoelde reminrichting moet in staat zijn het beladen voertuig op een helling van 18% in beide richtingen staande te houden.

Aan deze voorwaarden wordt geacht te zijn voldaan, indien met de parkeerrem op een nagenoeg horizontale en droge weg, met beladen voertuig en ontkoppelde motor, met koude rem, uitgaande van een beginsnelheid van 15 km/u, een gemiddelde remvertraging van 1,5 m/sec² kan worden bereikt.

10. De remvertragingen moeten kunnen worden behaald zonder dat de krachten op het bedieningsorgaan meer bedragen dan:

- 50 dN op een pedaal;
- 20 dN aan een handgreep.

- b. Remeisen voor voertuigen met een ledige massa van meer dan 400 kg. Deze remeisen dienen te voldoen aan de eisen als voorzien in de categorie M1 van de - EG. en E.C.E. - wetgeving.
- c. De bepalingen in de leden a. en c. gelden niet indien het voertuig voldoet aan de remvoorschriften, voorzien in Reglement 13 voor de categorie L5 van de Economische Commissie voor Europa te Genève van 1 juni 1970.

HOOFDSTUK 9

Carrosserie

- a. Scherp uitstekende delen

Het voertuig mag niet zijn voorzien van ornamenten en uit technisch oogpunt onnodige delen of toebehoren die:

- a) puntig of snijdend zijn;
- b) een scherpe hoek of een gevaarlijk uitsteeksel vormen

en in geval van botsing het gevaar voor lichamelijk letsel aanzienlijk kunnen vergroten.

- b. Deuren

Indien het voertuig is voorzien van deuren in de zijwanden die om een verticale as draaien mogen deze alleen om de voorste deurstijl scharnieren.

- c. Uitzicht van de bestuurder

1. De bestuurder moet voldoende uitzicht naar voren en opzij hebben.

DEEL VI

2. De bestuurder moet, ziende uit een punt gelegen op 80 cm loodrecht boven het midden van zijn zitplaats, het wegdek op een afstand van 10 m en meer vóór het voertuig kunnen waarnemen.

d. Ruiten

Indien het voertuig van ruiten is voorzien moeten ze aan de volgende eisen voldoen:

- a) De voorruit of -ruiten moeten bestaan uit gelaagd of gehard, duurzaam glas, dat bij breuk niet in scherpe scherven uiteenvalt. De voorwerpen, er doorheen gezien mogen niet vervormd schijnen.
- b) De onmiddellijk zowel rechts als links naast de bestuurder gelegen ruiten moeten bestaan uit duurzaam materiaal dat bij breuk niet in scherpe scherven uiteenvalt. Eventuele beeldvertekening mag in geen geval hinder bij de besturing van het voertuig opleveren. Wanneer deze ruiten uit glas bestaan moet dit glas gelaagd of gehard zijn.
- c) Alle andere ruiten en doorschijnende of doorzichtige panelen moeten bestaan uit duurzaam materiaal dat bij breuk niet in scherpe scherven uiteenvalt.

e. Ruitenwisser

1. Wanneer het voertuig is uitgerust met een voorruit, moet de voorruit zijn voorzien van één of meer doelmatige ruitenwisser(s), waarmee voor de bestuurder een voldoende uitzicht wordt verkregen.
2. Deze ruitenwissers moeten kunnen werken zonder dat zij voortdurend door de bestuurder behoeven te worden bediend.
3. Indien de constructie van één ruitenwisser zodanig is, dat hiermede voor de bestuurder een voldoende uitzicht wordt verkregen, kan met dit ene exemplaar worden volstaan.

f. Ruitensproeier

Elk voertuig dat met een voorruit is uitgerust moet van een ruitensproeier zijn voorzien.

g. Verwarming

Indien een voertuig met gesloten carrosserie van een verwarmingsinstallatie is voorzien moet deze aan de volgende eisen voldoen:

1. Geen voertuig mag zijn uitgerust met een verwarmingsinstallatie die niet alle veiligheidswaarborgen biedt;

DEEL VI

2. Een verwarmingsinstallatie door rechtstreekse afgifte van warmte door de uitlaatleiding zelf is slechts toegestaan bij voertuigen met dieselmotor;
3. Een uitlaatverwarmingsinstallatie met warmtewisselaar mag bij een voertuig met benzinemotor worden toegepast, indien het deel van de uitlaatleiding dat door de warmtewisselaar wordt omsloten van staal is, een wanddikte van tenminste 2 mm heeft en zodanig is geconstrueerd dat aan het bepaalde onder a) wordt voldaan;
4. Een verwarmingsinstallatie die voldoet aan de voorschriften die zijn opgenomen in bijlage I van de Richtlijn 78/548 van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 12 juni 1978 inzake verwarming van het interieur van motorvoertuigen wordt geacht te voldoen aan het gestelde onder g.1., g.2 en g.3.

h. Ventilatie

Van een voertuig met gesloten carrosserie moet de personenruimte voldoende geventileerd kunnen worden.

i. Achteruitkijkspiegels

1. De bestuurder moet van zijn zitplaats af het achteropkomend verkeer kunnen overzien alsook elk voertuig dat begonnen is hem links in te halen. Hieraan moet worden voldaan door middel van tenminste één spiegel aan de linkerzijde van het voertuig.
2. De bestuurder moet van zijn zitplaats af eveneens elk voertuig op het gedeelte van de weg dat rechts achter hem gelegen is kunnen waarnemen. Hieraan moet zo nodig worden voldaan door middel van een spiegel aan de rechterzijde van het voertuig.
3. Elke spiegel moet regelbaar zijn en een oppervlakte van tenminste 50 cm² hebben.
4. Het zichtveld van de linker buitenspiegel moet zodanig zijn dat de bestuurder tenminste een vlak en horizontaal weggedeelte met een breedte van 2,50 m kan overzien, welk gedeelte rechts wordt begrensd door het aan de lengte-as evenwijdige verticale vlak door het meest linkse punt van de totale breedte, en wel vanaf een punt gelegen op 10 meter afstand achter de oogpunten van de bestuurder tot aan de horizon.
5. Het zichtveld van de rechter buitenspiegel moet zodanig zijn dat de bestuurder tenminste een vlak en horizontaal weggedeelte met een breedte van 3,50 m kan overzien, welk gedeelte links wordt begrensd door het aan de lengte-as evenwijdige verticale vlak door het meest linkse-rechtse

punt van de totale breedte, en wel vanaf een punt gelegen op 30 meter afstand achter de oogpunten van de bestuurder tot aan de horizon. Voorts moet de weg over een breedte van 0,75 m vanaf een afstand van 4 meter achter het verticale vlak door de oogpunten van de bestuurder zichtbaar worden.

j. Spatborden

Het voertuig moet van spatborden zijn voorzien.

k. Plaatsruimte

1. Vrije ruimten van de zitplaatsen moeten aan de navolgende afmetingen voldoen:

Voor de bestuurder:

- een breedte van tenminste 0,55 m; in motorvoertuigen die niet zijn ingericht voor het vervoer van goederen, een breedte van tenminste 0,40 m tot een hoogte van 0,27 m vanaf de zitting van de zitplaats en daarboven een breedte van tenminste 0,55 m; de helft van de respectieve breedte dient zich aan weerszijden van het midden van het stuurwiel te bevinden.
- een hoogte van tenminste 0,65 m
- een diepte van tenminste 0,40 m

Voor de naast of achter de bestuurder gezeten personen:

- een breedte van tenminste 0,40 m
- een hoogte van tenminste 0,65 m
- een diepte van tenminste 0,40 m.

Voor personen beneden de leeftijd van 12 jaar, in andere motorvoertuigen dan autobussen en motorvoertuigen ingericht voor het vervoer van goederen:

- een breedte van tenminste 0,30 m
- een hoogte van tenminste 0,65 m
- een diepte van tenminste 0,40 m

2. De onder 1. voorgeschreven vrije ruimten van zitplaatsen van motorvoertuigen worden gemeten voor wat betreft de breedte over de gehele vrije ruimte, voor wat betreft de hoogte vanaf de zitting van de zitplaatsen naar boven en voor wat betreft de diepte vanaf de voorzijde van de rugleuning naar voren. De plaats van het stuurwiel wordt bij de meting buiten beschouwing gelaten.

DEEL VI

3. Onverminderd het hiervoor onder 2. bepaalde wordt de vrije ruimte voor de plaatsen naast de bestuurder gemeten vanaf de begrenzing van de plaatsruimte van de bestuurder of vanaf de voor de naast de bestuurder gezeten personen ongunstigste stand van de handremhefboom dan wel versnellingshefboom, met dien verstande dat de aldus gemeten kleinste waarde maatgevend is.
4. Wanneer het voertuig evenwel is voorzien van een motorrijwielzitting, ontworpen voor twee personen moet de lengte daarvan meer dan 50 cm bedragen.

l. Windscherm

Indien een windscherm aanwezig is moet dit uit volkomen doorzichtig materiaal bestaan dat bij breuk niet in scherpe scherven uiteenvalt. Eventuele beeldvertekening mag in geen geval hinder bij de besturing van het voertuig opleveren.

m. Voetrusten

Wanneer het voertuig niet van een vloer is voorzien moeten per zitplaats twee voetrusten aanwezig zijn die zodanig ten opzichte van de bedieningsorganen van de remmen zijn aangebracht dat niet onbewust een reminrichting in werking kan worden gesteld.

HOOFDSTUK 10

Verlichtings- en lichtsignaalinrichtingen

a. Lichten en reflectoren

1. De lichten en reflectoren moeten voldoen aan de eisen die voor motorvoertuigen op meer dan 3 wielen gelden.
2. In afwijking hiervan mag:
  - a) een voertuig met één voorwiel zijn uitgerust met:
    - een breedtelicht voor indien de grootste breedte niet meer bedraagt dan 75 cm.
    - één groot licht en één dimlicht indien de grootste breedte niet meer bedraagt dan 1,30 m.
  - b) een voertuig met één achterwiel zijn uitgerust met:
    - één breedtelicht achter, een reflector en één stoplicht indien de grootste breedte niet meer bedraagt dan 75 cm.

b. Schakelvoorschrift inzake verlichting

1. Het (de) breedtelicht(en) achter alsmede de verlichting van de kentekenplaat moeten automatisch worden ontstoken wanneer een licht aan de voorzijde wordt ingeschakeld.
2. Indien het voertuig met een achteruitversnelling en een achteruitrijlicht is uitgerust mag dit laatste alleen kunnen branden wanneer de achteruitversnelling is ingeschakeld.
3. Het stoplicht moet in werking treden bij bediening van een der in hoofdstuk 8 genoemde reminrichtingen.

c. Richtingaanwijzers

Het voertuig moet van richtingaanwijzers zijn voorzien overeenkomstig de eisen die gelden voor motorvoertuigen op meer dan 3 wielen.

HOOFDSTUK 11**Verbindingen tussen trekker en aanhangwagens of opleggers****a. Koppelingsdruk**

De toegepaste koppeling en de bevestigingsdelen aan de voertuigen dienen geschikt te zijn voor de optredende statische en dynamische lasten.

HOOFDSTUK 12**Diversen****a. Hoorn**

1. Elk voertuig moet uitgerust zijn met een hoorn die een ononderbroken geluid met vaste toonhoogte kan voortbrengen.
2. Het niveau van de geluidssterkte moet hoger dan of gelijk aan 93 dB (A) en lager dan 104 dB (A) zijn voor de op het voertuig gemonteerde hoorns. De bovengrens is echter niet van toepassing bij hoorns voorzien van een E.E.G.-goedkeuringsmerk.
3. Het niveau van de geluidssterkte wordt bepaald overeenkomstig de methode van de Europese Gemeenschappen voor op het voertuig gemonteerde hoorns.